

Sri T. MARIAPPA.—Sir, it is not necessary for me to make any detailed comment on this Bill. The House is aware that during the discussion on the Demands for Grants, a very detailed discussion had taken place and even small matters have been raised and they have been effectively answered. I commend the Bill for the acceptance of the House.

Mr. SPEAKER.—The question is :

“That the Mysore Appropriation Bill, 1959, be taken into consideration.”

The motion was adopted.

Mr. SPEAKER.—Clauses. The question is :

“That clauses 2 and 3 stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clauses 2 and 3 were added to the Bill.

Mr. SPEAKER.—Schedule. The question is :

“That Schedule stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

The Schedule was added to the Bill.

Mr. SPEAKER.—Clause 1, Title and Preamble. The question is :

“That Clause 1, the Title and the Preamble stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clause 1, the Title and the Preamble were added to the Bill.

Motion to pass.

Sri T. MARIAPPA.—I beg to move :

“That the Mysore Appropriation Bill, 1959, be passed.”

Mr. SPEAKER.—The question is :

“That the Mysore Appropriation Bill, 1959, be passed.”

The motion was adopted.

BUDGET FOR 1959-60—DEMANDS FOR GRANTS.

Demand No. 13—General Administration.

25. *General Administration (Except the Sub-Major Heads B and C.)*

Sri T. SUBRAMANYA (Minister for Law, Labour and Local Self-Government).—Sir, on the recommendation of the Governor of Mysore, I beg to move :

“That a sum not exceeding Rs. 2,34,29,130 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1960, in respect of ‘General Administration (Except the sub-major heads B and C)’.”

Mr. SPEAKER.—Motion moved :

“That a sum not exceeding Rs. 2,34,29,130 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1960, in respect of ‘General Administration (Except the sub-major heads B and C)’.”

Demand No. 14—General Administration (State Legislature and Election Charges.)

25. *General Administration (B. Parliament and the State Legislature and C. Elections.)*

Sri T. SUBRAMANYA.—Sir, on the recommendation of the Governor of Mysore, I beg to move :

“That a sum not exceeding Rs. 29,22,800 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1960, in respect of ‘General Administration—(State Legislature and Election Charges)’.”

Mr. SPEAKER.—Motion moved :

“That a sum not exceeding Rs. 29,22,800 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st

day of March 1960, in respect of 'General Administration—(State Legislature and Election Charges)' ”.

I made it clear yesterday that the time which would be available in the House would be divided equally between the Opposition and the Congress Parties. This fact will be borne in mind. If the Hon'ble Members take more time naturally the members on their side will suffer.

Sri K. PUTTASWAMY (Mysore City).—At what time are you going to put the Demands to vote?

Mr. SPEAKER.—To-morrow six. That means the Ministers concerned will have their say for an hour and a half. Their times will have to be included.

Sri J. B. MALLARADHYA (Nanjangud).—Mr. Chairman, Sir, it is with a very heavy heart and as a matter of very sincere regret that I stand before you to oppose this Demand. As a member of the Legislature, I have had opportunities to go round some parts of the newly integrated areas and many areas of the erstwhile Mysore and wherever I have gone, I have heard it repeatedly said that the common complaint is that there is a lot of inefficiency, bribery, corruption and nepotism in the present administration. I am sorry I must admit that I am making these remarks with a great feeling of frustration. I am not accustomed to making such remarks of a general nature, but if Government want specific instances on which I have based these arguments, I am quite prepared to furnish them. It is not as if mine is the lonely voice that is making a complaint on behalf of the people. On behalf of the Government it has been admitted from various platforms that to some extent it is true and more so in the case of officials at lower level. Yet it is an admission against Government and I am sorry that this allegation is made against lower officials. I am not prepared to believe that it is the monopoly of higher officials or officers to be *Harischandras*; nor is it the lot of poor people to be branded as wholly corrupt. Black sheep there are in all levels,

whether highest officers or lowest officials. But the fact remains that this kind of allegation is becoming more and more common throughout the State. We have often been asked to extend co-operation at all levels for the administration of the State, and more so, the common man. It is at the lowest level that the efficiency of the administration is judged when he goes to a taluk office, when he goes to a Revenue Inspector, when he goes to a Shanbogue or Karnam for getting an application drafted or for giving details for a dharukast application and things of the kind. It is the common man who must feel that there has been a toning up of administration, but unfortunately what has happened is, this common man in the language of the ruling party has lost faith in the Government and the officers at the higher level. His complaint is not merely against the integrity of the higher officials, but against their being ignored. He is also repeatedly complaining that the anonymous petitions seem to get more importance than specific complaints made to officers and Ministers. Then there is another unfortunate trend in recent years after the attainment of independence. I personally feel that some of the higher officers are beginning to act as agents of power-mad Ministers. I am sorry to be saying this. Some of them seem to have lost their individuality after the attainment of independence, whether in the matter of expression of opinion on Government files or in the matter of giving shape to the policies formulated by the Ministers. All our officers seem to have lost their self-respect, their individuality and merely act as authorised agents of these people who are actually power mad, if I may use that expression. It is unfortunate that even after 11 years of independence the same old bureaucratic tendency is there even among non-bureaucratic Ministers. That is a very unfortunate tendency which the country regrets in this part of the country. They criticise so much the bureaucracy. Even among the bureaucrats there are people acceptable to the ordinary man, but the unfortunate pity about it is that even those who attack bureaucracy

(SRI J. B. MALLARADHYA)

have begun to get into the rut of bureaucracy. That is the misfortune of the State.

Coming to the actual Budget and the Demand, I see that under Secretariat—within the limits of the time allotted to me it is very difficult to go into many details—there has been notable increase of Rs. 11 lakhs. There seems to be no indication as to in what category the increase of Rs. 11 lakhs is meant to be incurred. Under “B Secretariat” I see that somehow or other the Legislature seems to have come for a cut from Rs. 4.85 lakhs to 4.23 lakhs. I do not know why the Legislature should be treated in this manner by the Government. If I remember correctly, one year ago it was in my presence that the Finance Minister, the Chief Minister and the Speaker agreed to give some special allowance to the lift operators and to-day I hear that not a pie has reached those people who have to work 12 to 13 hours a day. It is a matter agreed to by the Minister for Finance and the then Chief Minister Sri S. Nijalingappa in the presence of the Speaker who is now presiding on this occasion and in spite of that to-day those poor lift operators have not had

Mr. SPEAKER.—It was under consideration; not only their case, but also the case of the Reporters.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I am giving only one example in respect of a matter which was agreed to without any demur. In regard to Legislature, I think it is time that we sent abroad one or two officers on deputation, one from the Council and one from the Assembly for studying the system of democratic institutions and Legislatures, with the concurrence of the Speaker and the Chairman of the Legislative Council.

I think that the expenditure to be incurred would be worth while in the light of the experience gained by these officers which will be given to the Legislature. I do hope that the Finance Minister, the Chief Minister and the entire Cabinet will give their attention to this matter and see that something is done to increase the allotment and also to see that the officers are deputed.

I am not pleading on behalf of any individual but I would like to see that the working of this Legislature is strengthened by the Officers so that they may be of great assistance to the Speaker and the Chairman.

An HON'BLE MEMBER.—What about M.L.As. ?

Sri J. B. MALLARADHYA.—My application will be the first. (*Laughter*).

Sri G. VENKATAI GOWDA (Palaiyam).—Even otherwise you have experience.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I shall next refer to the statement made on the floor of the House to the effect that we want more Indian Civil Service men. I am not prepared to subscribe to that point of view either as an individual or as a party. For over a period of 150 years of administration in the State, when there was not a single Indian Civil Service man, Mysore earned the unique distinction as the best administered State which could compare favourably with the best administration which was run with the help of the Indian Civil Service men and I see no reason why we should get any more Indian Civil Service man. Is he superior in intellect? What is it that the only Indian Civil Servant in Mysore State has done after the reorganisation of the States and the ushering in of the new State on 1st November 1956? Well, today, I am sorry to say that the reputation of the Mysore Secretariat is at its lowest level and I have very valid reasons for saying that. There is a feeling in the State that wherever you go sectionalism, communalism and nepotism are rampant in the Secretariat, the very heart of Government, in admissions, in transfers and in the manner of disposal of Government business. In many of the Secretaries you see that there is a marked evidence of lack of initiative, lack of understanding and correct perspective in dealing with men and matters and total absence of a sense of responsibility in very many important matters. This is exactly the reputation of the Secretariat as it is today unfortunately. Well, Sir, there is also a feeling that this Government is a Secretary-ridden Government (Ministry)

That is true. I do not mind the administration acclaimed as being Secretary-ridden or Ministry-ridden . . .

Sri T. MARIAPPA (Minister for Finance).—One argument cuts the other. You have said the Secretaries have to be tools of the power-mad Ministers.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I do not mind if the Ministry is Secretary-ridden if the sacrifice is to the welfare of the community which is after all the ultimate aim and objective of a sound administration which must enure to the benefit of the community. If it is Ministry-ridden and if the result is the same I have no objection. Or, if it is Secretary-ridden and you control them and see that things are done in such a way that the result is good administration, even then I am prepared to accept it. But it is neither the one nor the other. Ultimately it is the common man that suffers; it is the raiyat that suffers. In fact my own feeling is that this puppet show must end sooner or later. It is high time that the Cabinet takes very seriously this matter into consideration and comes to a decision.

Let me talk about the Secretariat procedure today. I have had the privilege of working in the Secretariat for over ten years in various capacities right from the post of an Under Secretary to that of a full-fledged Secretary. According to the procedure that you have prescribed now, we do not know where the file in the Secretariat is held up and for how long. We used to have a file register. From the new procedure that you have evolved, it is not possible to trace in the file register that you have at present with whom the file is pending. The moment it leaves the Under Secretary, the movement of the file is completely blacked out. The man at the higher levels is afraid of going to the Secretary and the Secretary is afraid of going to the Minister to find out where it is held up. The result is a lot of delay. I think the sooner you change this procedure the better for the administration.

With regard to the noting by Under Secretaries and noting by clerks, since this matter will come up for discussion at the time of the consideration of

Gorwala's report, I shall have some occasion to say on that then. But I wish to say that there was an occasion in the bureaucratic set-up when the highest head of the administration and Ministers looked into the noting by case workers, Superintendents, Under Secretaries, Deputy Secretaries and Secretaries. They would not look at the noting of even Under Secretaries. I am asking: what is the percentage of your Secretaries and Deputy Secretaries who are independently noting? They do not even write a line. They simply initial, big or small. You must get into the habit of insisting on your Secretaries making very clear the statement of the case from the beginning to the end.

Sri T. MARIAPPA.—The Hon'ble Member is speaking as if he has looked into the files.

Sri J. B. MALLARADHYA.—If you want you may verify. On the floor of the House I am prepared to apologise if my statement is wrong.

Sri T. MARIAPPA.—If I show you that Secretaries do write?

Sri J. B. MALLARADHYA.—The Hon'ble Minister has not followed me. I ask: what is the percentage of Secretaries that do the noting? I never make a statement irresponsibly. If you tell me that the majority of them do it I will withdraw my statement. Can you tell me on a particular date how many files are pending with the Ministers, indicating the stage at which each file stands and for how long, and when the file has been disposed of? There are ministries where files get stuck up. That is one of the reasons why during the Budget time you must prepare and place on the Table a report of the progress of each ministry or of each Department. Even so I should like that report to contain a record of performance, of failures and achievements of the Ministers in the matter of disposal of Government business. Otherwise what is it after all that you expect us to criticise?

Sri T. MARIAPPA.—Pendency in the Minister's offices. (*Laughter*).

Sri J. B. MALLARADHYA.—Yes. If you think that pendency in the Minister's office is of very minor significance

(SRI J. B. MALLARADHYA)

that means that the problems of administration are not accurately assessed.

Sri T. MARIAPPA.—Pendency in the Ministers' offices is very little; practically there is no pendency. We will give you figures. In fact my office has opened a register. Any member of the Legislature can come and see it.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Sir, you are in a happy position of getting files disposed of. It is a wonder how many people come to you, wait at your doors and get things disposed of. But there are other Ministers even when a case is worked up and the schemes are pending it is difficult for the Minister to see that the paper moves on. In regard to Cabinet decisions, I do not know in respect of how many subjects decisions are pending and for how long. It will be very revealing to get details.

Sri T. MARIAPPA.—You may take it that we are A-1 in regard to the disposal of Cabinet subjects because I have got experience of previous Cabinets also. We will give you figures.

Sri C. J. MUCKANNAPPA (Gubbi).—Is it that you are degrading the previous Cabinet?

Sri T. MARIAPPA.—There were a number of hurdles then. Now we are in a happy position. That is why comparisons are odious.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Whether you compare favourably with Ministries in other parts of India which are considered progressive is a matter for consideration. You may fare better than the Ministry immediately behind you or the two Ministries before you but how does it compare in the All-India context?

Sri T. MARIAPPA.—Even in the All-India context from the nature of the complicated things we had from 1st November 1956 if you take the progress into consideration.

2-30 P.M.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I want to know what is the average duration of the time taken at the Secretariat level for the final disposal of a file between the years 1956-1959.

Sri T. MARIAPPA.—I have already mentioned in my speech that in the

earlier months we had so many difficulties because we were not able to get at even Government records, but after the whole thing came to normal now we are moving very smoothly, promptly and regularly.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I would like to know the average time taken for the final disposal of a file at the Secretariat level between 1956 and 1959. If that is given, it will reveal very interesting information.

Sri T. MARIAPPA.—If you get that, I hope you will revise your opinion.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I am one of those who is always amenable to reason. I want to ask the present Government whether having regard to what is said against the Government, they have evolved any new principle in the Secretariat for minimising delays, and if so, what is it. The public are very keen in knowing what it is. I will give you a few instances of scandalous delays. They are not mere inordinate delays, but they are scandalous delays. In respect of the Board of Appointments visualised under the Mysore University Act, 1956, a set of rules were framed by the Syndicate and sent to the Chancellor and the Chancellor in turn sent it to the Government. It is more than a year today and it has not come out from the Secretariat with the result that the whole work of the University is at a standstill.

Sri K. PUTTASWAMY.—Is the member sure that it has reached Vidhana Soudha?

Sri J. B. MALLARADHYA.—It is not my concern. It is for the Government to say where it is. This much I can say that it has left the University and even till today no rules have been approved with the result that appointments of hundreds of local candidates in the University are held up. The University cannot take the next step unless these rules are approved by the Government. When this is the case where is the justification for the concerned department of Government to exist without the label of being unsatisfactory and inefficient?

Then, Sir, delay in the communication of the sanction of budget estimates is another fertile source for comment.

We pass the budget with such hot haste as to be over by 31st March, but do you know when the sanction reaches the concerned departments. I can give you a long list of departments where it has gone as late as September and November.

Sri T. MARIAPPA.—Whatever may be the reason for delay in the past, we have now issued instructions that by May the whole thing must be communicated.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I happened to have been appointed by Government to be the Chairman of what is called the Pre-Primary Education Committee which attracted all-India notice. Ours is the first State to consider the question of pre-primary education. Various State Governments and the Central Government also have now taken action in the matter, but it was Mysore which thought of it first. It is now 1 year and 3 months since I was appointed Chairman, but till today I have not been able to get a Secretary to function. They have not placed even a Stenographer at my disposal. I have written several letters to them. This matter is again held up in the Secretariat.

Then, I may refer to the question of the grant of a site for putting up a building for the State Education Federation, site for a stadium for the Cricket Association and site for parade ground for the Bharat Scout Association. This is a very interesting story. A site had been allotted to the Bharat Scout Association for parade ground. Several years after that one Police Officer got a Government Order issued by the concerned Ministry that it should be given over for putting up the Central Police Station building and within 24 hours of that a contractor came to dig the foundation for the building in that ground. Luckily for me I happened to pass that way and I made enquiries and then I was told that they were putting up a building for Central Police Station. On that very day six months prior to that the medical school people wanted to make use of that parade ground and the Education Secretariat had then passed an order saying that that was the

property of the Bharat Scouts and that it had been given to them for use as parade ground. But here was the Home Secretariat issuing an order without reference to even the State Chief Commissioner of Scouts or the Education Secretariat which allotted the site to the Bharat Scouts Association. This shows the utter lack of co-ordination between the various departments of Government. This is something which I cannot understand.

Sri C. M. ARUMUGHAM (Kolar Gold Fields).—Sir, I rise to a point of order. We are discussing the General Administration. The Minister in charge of the portfolio is not here. The other day there was a question raised in the Lok Sabha and the Speaker of the Lok Sabha was pleased so say that when a particular demand is under consideration the Minister in charge of the portfolio should be present in the House. I want a ruling from you since the Minister in charge of the portfolio is not here.

Mr. SPEAKER.—I have often said that the concerned Minister must be present when his demands are being discussed, but in this particular case the Chief Minister has gone to the Upper House because he has to reply there also. The Deputy Minister is here to officiate on behalf of the Chief Minister.

Sri C. M. ARUMUGHAM.—The ruling of the Lok Sabha Speaker is very clear. So I want your ruling in this matter.

Mr. SPEAKER.—I have already said that the Minister concerned must be present here when his demands are discussed. There is no doubt about that. Since the Chief Minister has got business in the Upper House also which he cannot neglect he has gone there. He will come here after the question hour there. Till then any other Minister can officiate on behalf of the Chief Minister. If the Deputy Home Minister acts in his behalf there is no objection to that.

Sri M. C. NARASIMHAN (Kolar Gold Fields).—Is the Chief Minister in charge of 'General Administration'?

Mr. SPEAKER.—I am concerned with only the demand. The demand stands in the name of the Chief Minister.

Sri L. S. VENKAJI RAO (Basavangudi).—The Deputy Home Minister is here and we have also the Finance Minister who has got immense experience. He is the most experienced Minister in the Cabinet.

Sri C. M. ARUMUGHAM.—You were pleased to give a ruling that the Minister in charge should be here. If he is not present here, what action should the House take? You have given your ruling, but they are violating the ruling.

Mr. SPEAKER.—Since the Chief Minister has now come, your point of order falls to the ground.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I can quote instances in respect of the departments under the Finance Minister. Last year there were occasions when Government orders were passed, but for nearly six months they did not reach the Head of the Department. Even when it reaches the Head of the Department, the subordinate officers who are in charge of execution do not get copies of it and the result is that the poor tax-payer is harassed.

Sri T. MARIAPPA.—I am sorry he is not up-to-date. He is thinking of the past. He cannot get rid of the past because he was a part and parcel of the past.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I am referring to the past when everything was all right. I am referring to the inefficiency that has crept into the administration after the attainment of independence. I prefaced my remarks by referring to that.

My next point is rather embarrassing to Government. I am asking about the Vidhana Soudha Enquiry Committee. What has happened about it? Why is it that the Government.....

Mr. SPEAKER.—Is the Hon'ble Member referring to the Committee or the report?

Sri J. B. MALLARADHYA.—I am referring to the report. What is it that the Government wants to do with it? Do they want to hide it in the archives of the Secretariat? Public

conscience is wounded on this issue. Let the persons who deserve to be punished get punished. Let the public conscience be cleared in this matter. Can there be anything more inefficient or can a better allegation be made against the Government than this that the public cannot get a copy of the report nor can the House get an opportunity to discuss on this very important report? This is a matter which involves an expenditure of 2 crores of rupees.....

Sri C. M. ARUMUGHAM.—Not 2 crores. According to the Accountant General the revised estimate is 1 crore and 75 lakhs.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I stand corrected. I am grateful to my friend for the correction.

In the budget discussions of 1957, the Hon'ble Ex-Chief Minister referred to it and in spite of it no action has been taken by the subsequent ministry. The Government appoints a committee, it submits a report and Government does not take any action. Have they passed any Government Order? They do not take the House into confidence. What is being done at the Secretariat level? What is the obvious inference in a case of this kind? What does the Government expect the Legislators to tell them? Can we brand the Secretariat as an efficient set of people? What is it that we can say of the Ministry? This is a matter which has agitated and disturbed the minds of the people not only in Mysore but throughout India and if on an important matter like this Government is lethargic the inference is obvious.

Sir, I want to know whether the present Government and the Ministry will ever get reports of inspections of their own officers or heads of departments. How many such heads of departments are doing that? Have the Government reviewed these reports and how many Ministers inspect their office establishments? I would like to have a sample of the reports.

Sri B. BASAVALINGAPPA (Deputy Minister for Home).—We have been doing inspection.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Let us see a copy of the inspection report. Admitting that there have been inspections by Ministers, what is the outcome of the inspection? I know of a case where 365 pages of inspection report were sent to the concerned office. That office did not have a typist to see that copies were made and extracts were sent to the concerned people. The inspection is not an end in itself; it must lead to something concrete. It must lead to more expeditious discharge of Government business, to see that all pending files are disposed of and to see that people who are harassed are given relief. If this is not the object of inspection, what is it? I want to know how many of the Ministers have inspected the offices of the Divisional Commissioners, whom the Government is thinking of perpetuating. This is another colossal waste of public funds: 8 lakhs 10 thousands. It is a regular post office, the only difference being that whereas post offices function with 99 per cent efficiency, the Divisional Commissioner's offices work with hardly 5 per cent efficiency. The Divisional Commissioners are ornamental figure-heads and a fifth wheel in the coach of administration of the State. Oftentimes we have brought this to the notice of Government. If the intention is to give half a dozen jobs to senior men, so that smaller people may get into the top, it is a different matter. Let there be an independent authority to assess their work and if they are proved to be useful let them be continued.

The point I am making is that the Government should come to a decision on important matters quickly. This inordinate delay in the disposal of business of the Government is due primarily to the fact that the inspection of offices by the heads of departments are not being done properly. I know that a system has been introduced in the Secretariat, that the Chief Secretary is going round every week and inspects at random some offices. In spite of it I cannot understand the amount of clog in the administrative machinery.

Sir, in regard to transfers and postings, this is another matter in which the Government is being held out to ridicule. It has been stated that there has been a lot of lobbying. Even yesterday I heard at Chitaldrug that transfers have been made without justification. The Government should follow a set policy in regard to transfers. Let there not be any yielding to lobbying. Let the Government take time to come to a decision on a case of transfer, but once a decision is taken and an order is issued, let them stick to it. Otherwise Government will stand condemned. Let the officer concerned be high or small. This kind of uncertainty is agitating the officers working in particular places. In this connection, may I ask that the question of transfers, unless it be the head of the department, should be at cabinet level? If my recollection is correct, the head of the administration, the Dewan, used to transfer even senior officers from one branch to another with the concurrence of the Minister in-charge of the portfolio and then there was an end of the matter. Why should this kind of lobbying persist at the Ministerial level?

Sri T. MARIAPPA.—There is no lobbying at the Ministerial level.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯಾ.—ಏತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ? ಉತ್ತರಕೊಡುಮಾಗ ಅವಕಾಶ ಏರುತ್ತದೆ. ಅವಾಗ ಹೇಳಿ. ನಾನು ಬೇಡವೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ.

Sir, about this guest houses business, I am informed that there are heavy arrears outstanding against some ex-Ministers, ex-Deputy Ministers, ex-Speakers and ex-Chairman of the Legislative Council. I want the details to be placed on the Table of the House, details of all arrears, when the arrears were incurred, from whom, how long they are due and for what purposes. ತಾವು ರಿಪೋರ್ಟ್ ಓದುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಪದಚ್ಯುತ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತೆ ಸ್ಪೀಕರ್, ಚೀರ್‌ಮನ್ ಆಮರು ಗೆನ್ರಾಲ್‌ನ ಬಾಕಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ಬಾಕಿಯನ್ನು ಇಷ್ಟು ದಿನ ಗಳಿಂದ ಕೊಡದೆ ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಲರವಾದ ಕಾರಣವೇನು? ಅಷ್ಟೊಂದು ಮೊತ್ತ ವೇರುವುದಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟಿರಿ? ಇದು ದಕ್ಷತೆಯ ಕುರುಹೇ? Vested interests ಎಂದರೆ ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸತಕ್ಕ ನೂಡನೆಯೇ? ಯಾವುದೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

(ಶ್ರೀ ಜಿ. ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯಾ)

Sir, in regard to tours of ministers it is another fertile source of comment. The Ministers have been labelled as globe-trotters; the globe being confined to the 19 districts of Mysore. The Ministers are said to make meteoric dashes from one end of the State to another.

Sri T. MARIAPPA.—That is a sweeping remark. It is true that we tour but we have cut down our tours. ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಪ್ರವಾಸಮಾಡಿದರೆ fair ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ?

Sri J. B. MALLARADHYA.—If you are going to be guided by a person who has some experience of administration I will say that no Minister should be out of headquarters for more than 10 days in a month and those 10 days should be on a planned basis.

Sri B. D. JATTI (Chief Minister).—I will supply that information and place it on the Table.

Sri G. N. PUTTANNA (Tumkur).—It is converted into a debating society?

Mr. SPEAKER.—If the Hon'ble Member yields, what can I do? ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅವರನ್ನು ದಿಸ್ತರ್ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಡಿವೈಟಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿ ಆಗುತ್ತದೆ; ಕಮಿಟಿ ರೂಮ್ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. Once in a way interruption ಮಾಡಿ ಏನಾದರೂ ಹೇಳುವುದಿದ್ದರೆ ಸರಿ. ಅಲ್ಲದೆ ಈಗ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹೇಗೆ?

Sri L. S. VENKAJI RAO.—Kindly yield.

Sri J. B. MALLARADHYA.—No.

Sri K. PUTTASWAMY.—Is it not possible for a member to yield while standing?

Mr. SPEAKER.—How can he yield while standing? Many Rules are broken, no doubt. Of course, there is a rule that members should speak in one language. I find in this House so many members switching over their remarks sometimes to English and sometimes to Kannada. I see that a member who starts speaking in one language predominantly speaks in that language and not wholly.

Sri M. C. NARASIMHAN.—If there is less interference, Sri Mallaradhy can continue his speech and he could conclude within the shortest possible time without curtailing his right to

make all the points to which he is entitled. If there is disturbance, it is only the Opposition that suffers.

Mr. SPEAKER.—If I were to tell you, the guilt lies on both sides.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Regarding tours, I was mentioning that the value of tours could be determined by the inspection notes of tours of Ministers. I would leave to the House to judge whether these tours have been purposeful or whether they have led to some concrete results. I want to ask how many Ministers take files to camps and after spot inspection in how many cases they have passed orders. What is the number of cases which required spot inspection and which required local enquiry and what is the work done in Camps? What I say to Ministers will even apply to Heads of Departments. If you don't set the pattern of correct administration and if you don't lead the way in making tours purposeful, you cannot expect any better treatment at the hands of the Heads of Departments and subordinate Officers.

Sri N. RACHIAH (Minister for Social Welfare, Prohibition and Excise).—Do you think that we are not looking to files in camps?

Sri J. B. MALLARADHYA.—There may be a few exceptions here and there. The general tendency is that Ministers are not inclined to dispose of files in camps. I have come to the irresistible conclusion that more often these tours are unnecessary and they are not made in public interest. But they must be made to tour in public interest. We are asking for so much of efficiency in administration.

I am now coming to the case of N.G.O's. Both in the Governor's Address and Finance Minister's speech and in several replies given on the floor of this House it is categorically said that it is far beyond their capacity to give the N.G.O's any additional emoluments. Well, Sir, they cannot exonerate themselves from this responsibility by appointing the Pay Commission and making recommendations to it. Have you in the newly constituted Mysore State tried to remove the disparity in pay scales

between officials of integrating areas and old Mysore State? People coming from the integrated area have a lot of complaints; and people in the erstwhile Mysore have a lot of complaints; the people from integrating areas say that they have not been given their due; and people from erstwhile Mysore State say they have not been treated well. You cannot say you have made a recommendation to the Pay Commission. When you cannot remove the disparity between officials coming from integrating areas and officials of erstwhile Mysore State, with what face can you say to the Government of India that the disparity between the scales of pay of officials working in the Central Government and those working in our Government is very heavy and something must be done? You cannot preach something which you cannot yourself practise. Now, I do not enter into a discussion about this matter. Unless you solve this problem of non-gazetted officers about the inter-State Seniority list, about the equation of posts, about facility for medical aid and all that, unless you solve that problem, if you think that you are going to secure efficiency of administration, I am afraid you are asking for things which are impossible. In regard to non-gazetted officers, at the last November meeting, I made a forceful speech, rather a spirited speech. I felt sorry at the way in which they were being treated. I pressed for the appointment of a mixed Committee officials and non-officials drawn from both the Houses of Legislature so that they may assist the Government in coming to a concrete solution. I do not know what came in the way of the Government in not accepting that suggestion. Several members of the Legislature are in a position to help them to solve intricate problems of administration. It should be satisfactorily solved with a view to ensure the satisfactory functioning of any democratic Government. Even now, Sri Kadidal Manjappa told me when I asked for the constitution of such a committee that he would consult about it. It is not for personal greatness that I want such a committee should be

appointed. There are a number of people who are leaders of public opinion and who have had opportunities of associating themselves with the Administration. Let them consult them. The Government of India officers came and considered this question. Has it brought satisfaction to the officials? Is it not necessary to see that the largest measure of agreement exists among them? It is true whatever you decide, it is impossible to please every one. But you must see that you carry the entire non-gazetted officials with you. Until such an attempt is made your administration will not be efficient.

I would like to make one or two important suggestions. Up to the year 1954, we had Standing Committees attached to each Ministry. I brought this matter to the notice of the Ministry at the last Budget Session. They make all promises. I do not know whether this has found a place in the list of promises. I also invited attention of the Government to the practice now obtaining in Delhi. Well, Sir, I would like to suggest that these Committees in each Ministry be constituted immediately with a minimum number of people. They will be of very great assistance to you. Now, in the Centre, I understand they have got a kind of consultative committee consisting mostly of members of the ruling party. That is not what I am referring to. The Committee that I am suggesting is a committee that functioned very effectively in the old Mysore Administration under the bureaucratic set up for a few years after the popular Government came into power. I want you to revert to that system of associating a particular committee with each Ministry.

3 P.M.

I have already suggested the abolition of the Divisional Commissioners' offices. You have not tried to secure economy in administration. Have you set up the retrenchment committee? Even the present budget shows that you have made an increase of Rs. 11 lakhs under General Administration. I want departments like Efficiency Audit, not Anti-Corruption. Efficiency Audit is once again an anachronism. If every

(SRI J. B. MALLARADHYA)

head of department, every section cannot secure efficiency of administration in the department, why do you want to have a separate efficiency audit? Do you know the human approach to the problem? If there is inefficiency in a department, the head of the department says "It is not my business. There is the Efficiency Audit Department. They will make a report and after their report comes, let me see." So, I should like to say that the sooner you abolish the Efficiency Audit department, the better.

In regard to re-distribution of districts, there are one or two districts which can easily merge. In fact, there is a sort of sentiment about this kind of merging some portions of districts being added from one district to another and some portions remaining in the same district. In the interests of the country, no thing should come in the way of your taking a decision. At every stage and in every matter while taking a decision, there is a very noticeable tendency on your part—I regret I have to say this—whether a number of people will support you or not or whether it is calculated to create enemies, whether your chances for being returned to power at the general elections will be in any way directly or indirectly jeopardised. If this is the approach in every case I am afraid that is not sound administration.

With regard to the interchange of Heads of departments and Secretaries, I tell you that the Secretariat is functioning to-day as a great clique. That is the popular feeling. I do not think anybody can rebut it. You cannot keep any officer, however efficient he may be, in any department for more than three years. If you adopt this wholesome practice, the public will co-operate with you. Otherwise, at every stage there will be trouble. Let him be very efficient, but let him not remain in one place for more than three years, ordinarily. The public feeling all over the State is that in the Secretariat to-day there is a clique working; it makes it impossible for Ministers to function; there is a screen behind

which these people are working. It is time that you change the majority of Secretaries and you will get officers equally efficient. Here they get Rs. 200 by way of special pay. I am not pleading on behalf of any community. Efficiency should be the criterion and even judged on efficiency, there are quite a lot of people who can do every Secretariat job with distinction and do credit to the service to which they belong.

Sri C. M. ARUMUGHAM.—Are you pleading for the transfer of the Chief Secretary?

Sri J. B. MALLARADHYA.—The existence of an Indian Civil Service man during the last 2½ years has brought forth nothing. He has done nothing. If anything, the Secretariat has gone from bad to worse. I do not think the Chief Secretary should be a Development Commissioner. If the Head of each department cannot do the planning for the department and if with the help of several Development Councils and several Committees he cannot hammer out plans for the next few years, what is the fun of having a separate department? If the Chief Secretary has got to devote his attention to the execution of work in the several Secretariat departments, why should he be the Development Commissioner? For everything you say it is done in other States. This idea of looking to the Centre for everything is one of the things which should go. It is the bane of administration. Have you no individuality of your own? For the sake of money that they may give either in the shape of loan or grant, should you lose your individuality? If you enjoy the confidence of the people, all the money that you get elsewhere you can secure locally. It is merely because that sense of confidence has been shaken very rudely in the public mind that you do not get the necessary response. Even for the ordinary savings campaign you have not been able to get to the extent that you expected.

Sri T. MARIAPPA.—Rs. 9 crores is the gross amount; we have got Rs. 150 lakhs.

Sri J. B. MALLARADHYA.—My friend referred about confidential reports. Do you think that this Government is ever doing the correct thing by the confidential reports? I shall give a long list of officers whom you are favouring in spite of definitely damaging reports against the officers. In regard to confidential reports you are treating them as no better than a scrap of paper I won't say that they are inspired documents. If an adverse report appears against an officer continuously for three years and if in spite of that you promote him and do things which should not be done, you can as well scrap the confidential report.

With regard to these Private Secretaries to Ministers, and Personal Assistants, I am afraid the Ministers—many of them—are losing their reputation because of these things. I have got to say this with a sense of very sincere regret and I think the time has come. In spite of the extra expenditure that it may involve, you please have Gazetted Officers as Private Secretaries. They will be of assistance to you in the matter of disposing of files, in doing any amount of Government work. For the sake of saving a few hundreds of rupees, you are trusting ordinary Personal Assistants who are no better than First Division or Second Division clerks. I am of the opinion that the Private Secretary to the Minister should be a Gazetted Officer at least of the rank of the Assistant Commissioner. No less a person than Sir Mirza Ismail had one of the seniormost heads of departments as one of his Secretaries and another as an ordinary Secretary. The Chief Minister should have a full time senior Secretary. I have nothing personal against anybody; I have heard nothing against them personally, but as an institution I am afraid they will not be of much use unless you change the entire set up of the appointment of these people.

In regard to the Deputy Commissioners of Districts and some of the Deputy Secretaries, do you expect that the Deputy Secretary who has put in hardly 3½ years of service could be of use in the Secretariat as a senior Secretary or Deputy Secretary? In the

days of the bureaucratic set up, unless an officer had put in 15 years of service as Assistant Commissioner, he would not be posted to the Secretariat. I entered the Secretariat after 18 years of service and that was considered to be too early. Now under the I.A.S. a man who has put in hardly three years of service becomes Deputy Secretary and the Minister trusts everything to be done by him. So long as the value and importance of Tahsildars and the value of Deputy Commissioner in the administration of the district is not suitably recognised, I am afraid there may be no chance of improvement of revenue administration. You are putting people with less than six years of service. Let them all come here and work on probation in the Secretariat after six years of service. They have no chance of understanding the details of administration. If people go to them for relief, they are not in a position to give them relief where an immediate relief is called for. In the Secretariat there must be a free exchange of officers of the head of department cadre. Some of the Deputy Commissioners must come and work here as Deputy Secretaries and go back after three years. This must be the system to be evolved in the future. There is a feeling that when you post officers, in some cases you remove the Deputy Commissioner on the ground that he is unfit to be a Deputy Commissioner; in some cases you bring to the Secretariat a person who is unfit to be a Deputy Commissioner, *vice versa*. This kind of lock of imagination and lack of perspective also is a thing which insults people and the result is, the administration suffers.

I am sorry I have taken so much of time in regard to these matters. One final thing I would like the Government to consider and that is, decentralisation of powers. Unless you make decentralisation of powers, I am afraid there will be no change in the tone of administration. For example, the Deputy Commissioner of a District or the Head of a Department or the Secretary to Government should be given powers, and you must have

(SRI J. B. MALLARADHYA)

minimum amount of work. Today I cannot understand why a Minister should be sitting with files all round. He looks to be a man in the grave with all the files buried and himself in the centre. You must definitely tell your Secretaries that if once they go wrong after decentralisation of powers they would be sacked unceremoniously.

Sri T. MARIAPPA.—Then you will call the Government as a Secretary-ridden Government.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Unless the Ministers assume the role of a talented horseman, I am afraid. . .

Mr. SPEAKER.—You want only decentralisation or de-officialisation also?

Sri J. B. MALLARADHYA.—When once you decentralise the powers, de-officialisation would be the result. You will also have to take a greater responsibility. Before you entrust the power to a set of officers you must see that they will exercise those powers in the proper manner. You know what to do. But you do neither this nor that.

With these few words, I should like to close with a note that whether the outlay on the Plan is 145 lakhs or 145 crores or even 200 crores you should have co-operation of the public. Unless you reform the administration, I consider that the failure of the Second Five-Year Plan or the inordinate delay is entirely due to the inefficiency and discontent in everybody who is expected to give off his very best. Unless you improve the administration all your economic development schemes or all your welfare measures and all your big talk on the platform that you are going to set up a welfare State will not be of any avail.

In regard to the treatment that the members of the Legislature are getting in the matter of accommodation or food. . .

Sri C. M. ARUMUGHAM.—Why are you pleading?

Sri J. B. MALLARADHYA.—I am not pleading. Do you think I cannot be a spokesman on behalf of the party? I may tell you in one word that the

arrangements that you have made for the Opposition party members in regard to accommodation, etc., does not redound to the credit of a civilised State.

Mr. SPEAKER.—The House will now rise for recess and meet after half an hour.

The House adjourned for recess at Fifteen Minutes past Three of the Clock and re-assembled at Forty-five Minutes past Three of the Clock.

[MR. SPEAKER in the Chair.]

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಜಿ. ಸಿದ್ದಾಂತಿ (ಮುದ್ದುಬಹಾರ್).—ಸ್ವಾಮಿ, 1956ನೆಯ ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಬೊಂಬಾಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆವು. ಆವಾಗ ಕಾಗದ, ಪತ್ರ, ವಕ್ಸಿರೆ, ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಟ್ಟಿಗೆ ಬರೆದರೆ, ಉತ್ತರ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಸುಧಾರಿಸಿದೆ. ಈಗ ಯಾರಾದರೂ ಪತ್ರ ಬರೆದರೆ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ, ತೀವ್ರವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಉತ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದು ಒಂದು ತಕರಾರಿದೆ. ಅರ್ಜಿಗಳ ವಿಷಯ ಏನಾಯಿತು ನಿಕಾರ್ ಆದುವೇ, ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಬೆಳಗಾಂ ಡಿವಿಜನ್ನಿನಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹಳ ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೋ, ಅಥವಾ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕಡೆಗೋ, ಉಡುಪಿ ಕಡೆಗೋ ಆ ಕಡೆಯವರನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೂ ವರ್ಗಮಾಡುವುದು ಚೆಲೋ ಇದೆ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಒಂದು ತ್ರಾಸಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಯಿದೆಗಳ ಸಮೀಕರಣ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಗ ದಿರುವುದರಿಂದ, ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕಾಯಿದೆಗಳು ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಡಳಿತ ನಡೆಸಲು ತೊಂದರೆಯಾಗಿರು ತ್ತದೆ. ಕಾಯಿದೆಗಳ ಸಮೀಕರಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಂದರೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದರೂ ತೊಂದರೆ ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕು.

ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾಂ ಡಿವಿಜನ್ನಿನ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥರು ಬಹಳ ಕಡಮೆ. ಇವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಒಂದು ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥರು ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಟ್ಟಿಗೆ ಬರೆದರೆ ಅವರ ಸಂಪರ್ಕವಿರುತ್ತದೆ, ನಮ್ಮ ಕಡೆಯವರು ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದರೆ ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಸಿಕ್ಕುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತೇ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಟ್ಟಿನಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಅದರಿಂದ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಟ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮ ಡಿವಿಜನ್ನಿನ ನೌಕರರುಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಸ್ತಿ

ಮಂದಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಚಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ.—ಈಗ ಪೊಲೀಸ್ ಮಾಡುತ್ವ ಇದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಜಿ. ಸಿದ್ಧಾಂತಿ.—ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಚೆಲೋ ಆಯಿತು.

ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮೂರು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಕ್ಲಾಸ್ ನೌಕರರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲು, ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಇಂಟರ್‌ವ್ಯೂಗೆ ಬರಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಇಂಟರ್‌ವ್ಯೂ ಎಂಡರ್ಸ್ ಮೆಂಟ್ ತಲುಪಿ, ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರು ತಲುಪುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಇಂಟರ್‌ವ್ಯೂ ಆಗಿಹೋದ ಸಂದರ್ಭಗಳಿವೆ. ಅವರು 50-60 ರೂಪಾಯಿ ಬರ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಇಂಟರ್‌ವ್ಯೂಗೆ ಬರಬೇಕು, ಇಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಬರ್ಚುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಮೇಲೂ ಇಂಟರ್‌ವ್ಯೂ ಮುಗಿದುಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಗದ ನೌಕರರು ರವಿನ್ಯೂ ಖಾತೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಆಯಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರು, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರು, ಈ ರೀತಿ ನೇಮಿಸಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಚಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ.—ನಾಲ್ಕನೆಯ ಕ್ಲಾಸ್ ನೌಕರರ ನೇಮಕವನ್ನು ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಗೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಜಿ. ಸಿದ್ಧಾಂತಿ.—ಅದರೆ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಹಾಗೆ ನೇಮಕ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೀವು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು. ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರು, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು ದರ್ಜೆಗಳಿಗೆ ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಗದ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥರನ್ನು ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನೇಮಕಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮೂರನೆಯವರ್ಗದ ಗುಮಾಸ್ತರುಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಡಿವಿಜನ್ ವೈಸ್ ನೇಮಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಚಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ.—ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು? ಪಿ. ಎಸ್. ಸಿ. ಯವರು ಆಯಾ ಡಿವಿಜನ್‌ಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದವರನ್ನು ರಿಕ್ಯೂಟ್ ಮಾಡಿದರೆ ಏನು ತೊಂದರೆ?

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಜಿ. ಸಿದ್ಧಾಂತಿ.—ಮೂರನೆಯ ವರ್ಗದ ನೌಕರರನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್‌ಗೆ ಕೊಡಬೇಡಿ. ಡಿವಿಜನ್ ಕಮಿಷನರು, ಸೂಪರ್‌ಡೆಂಟಿಂಗ್ ಇಂಜಿನಿಯರು, ಇತ್ಯಾದಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಡಿವಿಜನ್ ವೈಸ್‌ಗೆ ನೇಮಕಮಾಡುವಂಥ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಬೇಕಾದರೆ, ಅವರು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್ ಸಹಾಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೇಮಕಮಾಡಿದರೆ ತಕರಾರಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವರು ಬೇರೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬರಿಯ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಬಂದರೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಇಂಟರ್‌ವ್ಯೂ ಎರಡು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಾತಿ ಮಾತ್ರ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೇನೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

4 P.M.

ಇನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರವಾಸ ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಜನರೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬರಲೆಂದು ಅವರಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವಾಗುವುದೆಂದು

ಜನರು ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಬರುವುದರಿಂದ ಉಪಯೋಗವಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಜನರು ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾರೇ ಬರಲೆಂದು ಜನರ ಅಹವಾಲನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಂಡು ಎರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ತಿರುಗಿ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾರು ದೂರು, ಮನವಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ; ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಇನ್ನು ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್‌ನೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು ಯಾರು, ಅನರ ಹೆಸರು ಏನು, ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಯಾರು, ಎಂಬುದೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿವಿಲ್ ಲಸ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬೊಂಬಾಯಿ ಆಕೆಂಬಲ್ಲಿ ನಾನು ಇದ್ದಾಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಿವಿಲ್ ಲಸ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾರ್ಯಾರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಪಗಾರ, ಹೆಸರು, ಎಲ್ಲಾ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಸೇರಿ ಈಗಾಗಲೇ ಎರಡೂವರೆ ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲಾಯಿತು. ಸಿವಿಲ್ ಲಸ್ಟ್‌ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಕಡಿದಾಳೆ ಮಂಜಪ್ಪನವರನ್ನು ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ್ಗೆ, ಸಿವಿಲ್ ಲಸ್ಟ್ ಮುಖಗೋಷ್ಠರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಡಿ. ಜತ್ತಿ.—ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಜಿ. ಸಿದ್ಧಾಂತಿ.—ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇನ್ನು ಬಿಜಾಪುರದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಕೊಡುವ ಹಣ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾದರೂ ವಿಶೇಷವಾದ ತೆರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಂದರಿಂದಲೇ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬಿಜಾಪುರದ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಒಬ್ಬ ಡಿ.ಸಿ. ಮತ್ತು ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಿಬ್ಬ ಸರ್ವೆ ಬಗ್ಗೆ ಒಬ್ಬ ತಹಸೀಲ್ದಾರಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಬ್ ಡಿವಿಜನ್‌ಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಡಿ.ಸಿ. ಕೈಕೆಳಗೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕೈಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಸಬ್ ಡಿವಿಜನ್ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಅಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು.

ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಡಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಜಮಖಂಡಿ ಸಬ್ ಡಿವಿಜನ್‌ಗಳಲ್ಲದೆ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್‌ರನ್ನು ವಿಜಾಪುರ ಬಾಗೇಪಾಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಬ್ ಡಿವಿಜನ್‌ರ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಸಬ್ ಡಿವಿಜನ್ ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿದ್ದಾಗಿ ದೊಡ್ಡದಿರುವದು. ಆ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥನು ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳಕ್ಕೆ ಬರಲು 25 ಮೈಲು ಹಾದಿದಾಟ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಮೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಎನ್. ಇ. ಎಸ್. ಕೊಟ್ಟಿದೆ, ಕಾರಣ ಆ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥನ ಕೆಲಸ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು.

ಈಗಿದ್ದ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್‌ನು ಸಬ್ ಡಿವಿಜನ್ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥನಿರುವ ಕಾರಣ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಡಿ.ಸಿ. ಮತ್ತು ಅವರ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್‌ರು ಇರದೇ ಇರುವ ದಿನಗಳು ಬಹಳವಿರುವವು. ಕಾರಣ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟರಿದ್ದ ಸಬ್ ಡಿವಿಜನ್ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಎಂದರೆ ವಿಜಾಪುರ ಸಬ್ ಡಿವಿಜನ್ ಜನ ಮಾಡಿ ಆ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸ

(ಶ್ರೀ ಪಿ. ಜಿ. ಸಿದ್ಧಾಂತಿ)

ಬೇಕು. ವಿಜಾಪುರ ಸಿಟಿ ಸರ್ವೆ ತಹಸೀಲ್ದಾರರ ಸ್ಥಳ ಕದಮೆಮಾಡಿ ಅವರ ಕೆಲಸ ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಅನಿಸ್ತೆಂಟರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು.

ವಿಜಾಪುರ ಸರ್ವೆ ಡಿವಿಜನ್ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಜಾಪುರ, ಬಾಗೇಪಾದಿ ಮತ್ತು ಮುದ್ದೆಬಿಹಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸರಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಕೆಲಸ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವದು. ಈ ವಿಷಯ ಮುಂಬಯಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾಗಿನಿಂದ ನಡೆದಿತ್ತು. ಬೆಳಗಾವಿ ಡಿವಿಜನ್‌ಗೆ ಕಮೀಷನರಿಗೆ ಕೇಳಲು ಅವರ ಶಿಫಾರಸು ಸಹಿತ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳು ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಜನರ ಹಿತಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದವರು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ (ಹಿರಿಯೂರು).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಡಳಿತದ ಖಾತೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವಾರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಈಗ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಡಳಿತ ಎನ್ನತಕ್ಕ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವಾಗ ಇದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ತಪ್ಪಾದೀತೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೆದಳು, ಒಂದು ಹೃದಯ ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳು ಎಷ್ಟು ಅವಶ್ಯಕವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಖಾತೆಯೂ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಅವಶ್ಯಕವಾದುದಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಇದ್ದರೂ, ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಡಳಿತಖಾತೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಖಾತೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದಂಥವರು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ನಾವು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಯಾವ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಆಯವ್ಯಯದ ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವೇನು ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇದಕ್ಕೆ 'resolves' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಯಾವ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಈ ಆಯವ್ಯಯ ತಯಾರಾಯಿತೋ ಆ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಡಕಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡತಕ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುಳ್ಳ ಹಣಕಾಸಿನ ಖಾತೆಯವರು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆ; ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಟಿವ್ ಸಹ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಲೋಕಕಾಣುವುದೇನೆಂದರೆ, ಯಾವಯಾವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂದು ಭಾರತದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅಷ್ಟಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಆಗುವುದುತ್ಪೇವೆ ಎನ್ನುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಎಲ್ಲೂ ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳುವುದು

ದರೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳೊಳಗೆ ಐದು ವರ್ಷದಿಂದ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು 14 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಪತಿಯೊಬ್ಬ ಬಾಲಕನಿಗೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೊಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗೂ ಯಾವ ರೀತಿ ಅದನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಬೇಕು ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅವರು ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡನ್ನು ಪಡೆದರು, ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಒಂದು ವಿಚಾರವೂ ಎಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಾಡಿನಲ್ಲೂ ಸಹ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು, ಕೇಳದೆಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ನುಡುವುದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಾಜರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬೊಂಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವಾರುದಿವಸ ಶಾಸನಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ, ಅದು ಏನೆಂದರೆ ಇಂಥ ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡುವಾಗ ಯಾವ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ, ಅದರ ಗುರಿ ಏನು, ಆ ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆಗೋಸ್ಕರ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹಣ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಈಗ ವಿಶದವಾಗಿರತಕ್ಕ ಎಕ್ಸೆಪೆಂಡಿಚರ್ ಬಾಬತ್ತು ವಿಚಾರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಖಾತೆಗೂ ಒಂದೊಂದು ಸಣ್ಣ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಆರೀತಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ತತ್ತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಕೇಳಬೇಕು. ನಾನು ಈಗ ಒಂದು ವಾರದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಅಫೀಸುಗಳಿಗೂ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದೆ, ಎಲ್ಲಯೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಸಚಿವರು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅಂಥಾದ್ದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ಆರೀತಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಇಲ್ಲದೆ ಬಡ್ಡೆಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ? ಫೋರಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ದನವನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಳ್ಳದನ ಒಡೆಹೋಗಿದೆ ಅದನ್ನು ಹುಲಿಯೇ ತಿಂದುಬಿಟ್ಟಿತೋ ಏನೋ ನೋಡಬೇಕು. ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳುವುದು ಎಂದರೆ ಈ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅನುಭವವುಳ್ಳ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಎಂದರೆ ನೀವೇ. ನೀವು ಏನಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಅನುಭವದಿಂದ ಬಡ್ಡೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಘಾತಂ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಈಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರೇ ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಹುಭಾಗ ಅದೇ ನಮೂನೆ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ.—ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ಕನ್‌ಸಾಲಡೇಟೆಡ್ ಫಂಡ್ ಹಿಂದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಡಿ. ಜತ್ತಿ.—ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಬಹಳ ಆಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಇಷ್ಟೆ. ಈ ಅಂದಾಜನ್ನು 50 ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ತಯಾರುಮಾಡಿದ್ದರೆ ಏನಾದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತೋ ಏನೋ! ಅರ್ಥ ಸಚಿವರು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಡ್ಡೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪಾದ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೊನೆಯಪಕ್ಷ ಎರಡು ದಿವಸಗಳಾದರೂ ಮೀಸಲಾಗಿಡಬೇಕೆಂದು ಕಾನ್ಸಿಟ್ಯೂಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

ಇವೆ. ಆ ರೀತಿ ಎರಡು ದಿವಸ ಕೊಟ್ಟು ದಿನ'ಕನ್ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಆಗಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡು ದಿವಸ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದಾಗಿತ್ತೋ? ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಮತ್ತು ರೋಲ್ಸ್ ಆಫ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯದೆ ಹೋದರೆ ರೋಲ್ಸ್ ಆಫ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್, ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಏತಕ್ಕೆ? ರೋಲ್ಸ್ ಆಫ್ ಪ್ರೊಸೀಜರಿನ ಪ್ರಕಾರ ತಪ್ಪುಗಳ ಚರ್ಚೆಗೋಸ್ಕರ ಕೊನೆಯಪಕ್ಷ ಒಂದು ದಿವಸ ಮೀಸಲಾಗಿದಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಐದು ದಿವಸ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ಬಡ್ಡೆಟ್ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಈ ಬಡ್ಡೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಯಾವರೀತಿ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬಲ್ಲವು, ಯಾವ ರೀತಿ ಉದ್ದೇಶವನ್ನೇ ಸಾಧನೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧನೆ ಆದೀತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಒಂದು ಅಕ್ಷರವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಬಡ್ಡೆಟ್ ಪ್ರಾಯಿಜನ್ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ, ಅದು ಇಮ್ಯೂನಿ ಫಿಗರ್ಸ್ ಅಷ್ಟು ಲಗುಪಾಗಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಇಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಏತಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಹತ್ವ ಏತಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕು? ಯಾವುದಾದರೂ ಖಾತೆಗೆ ದುಡ್ಡನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯೂ ಖರ್ಚಾಗಬಾರದು. ಕದಮೆಯೂ, ಖರ್ಚಾಗಬಾರದು. ಕದಮೆ ಖರ್ಚಾದರೆ ಹಾನಿ ಉಂಟು, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲು ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವ ರೀತಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನಿಗಾ ಇಟ್ಟು, ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವರಾದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಇದೆ. ಈ ಬಡ್ಡೆಟ್ಟನ್ನು ಹಿಂದೆ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದಾಗ 14 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಉಳಿತಾಯ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ತೋರಿಸಿದಿರಿ. ಆಗ ಹೇಳಿದ್ದ ಉತ್ತರವನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನಮೂದುಮಾಡಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಖರ್ಚು ನಮೂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಹ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾಗಿದೆ. ಉಳಿತಾಯ ಬಡ್ಡೆಟ್ ಆಗಲಾರದು. ಖೋತಾ ಬಡ್ಡೆಟ್ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಈಗ ನಾನು ಒಂದು ವಿಚಾರ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. 1958-59ರ ಆದಾಯ ವೆಚ್ಚಗಳ ಬಗ್ಗೆ 50 ಕೋಟಿ 96 ಲಕ್ಷ ಚಿಲ್ಲರೆ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಆದಾಯವೆಂತಲೂ, 50 ಕೋಟಿ 82 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ವೆಚ್ಚವೆಂತಲೂ ಹೇಳಿ 14.05 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಆದಾಯವೆಂದು ಆಗಿನ ಉತ್ತರಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಸಪ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಬಡ್ಡೆಟ್ಟನ್ನು ಬೇರೆ ತಂದು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಸುಮಾರು ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ, ಈಗ ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ವರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ 14 ಲಕ್ಷ ಚಿಲ್ಲರೆ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಆದಾಯ ತೋರಿಸಿ, ವರ್ಷಾಪ್ತರಾದನಂತರ ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುವುದರ ಅರ್ಥವೇನು? ಹಿಂದೆ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಆದಳೆಂದು ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ದುಡ್ಡು ಸಾಲದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಸಪ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಗ್ರಾಂಟಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿರುವುದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ಮೊದಲು ಹೋದವರ್ಷ ಈ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ತಯಾರಿಸಿದ್ದ ಬಡ್ಡೆಟ್ 50 ಕೋಟಿ 96 ಲಕ್ಷ 65 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಆದಾಯ ಮತ್ತು 50 ಕೋಟಿ

82 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮೇಲಾಗಿ 14 ಲಕ್ಷ ಚಿಲ್ಲರೆ ಉತ್ತರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಅಪದ್ಧವೆಂದು ಹೇಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನಾವೀಗ ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಅನುಮತಿಕೊಟ್ಟ ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಪ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಗ್ರಾಂಟಿನ ಹಣ ಲುಕ್ಮಾನಾಯಿ ತಂತಲೇ ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ನಾವೀಗ ನಿಮಗೆ ಈ ದಿವ್ಯಾಂಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿಮತಗಳನ್ನೇ ಕೊಡಬೇಕು! ನಿಮ್ಮ ಈ ತೆರನಾದ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ತಪ್ಪು ಅಡಕವಾಗಿದೆ? ಈ ಬಡ್ಡೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರ ನಿಗಾ, ಮುಂದಾಳೋಚನೆ, ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಗಳು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈ ಅಂಶಗಳೊಂದೂ ಅವರ ನಿಗಾದಲ್ಲದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಏನೋ ಒಂದು ಫಿಗರ್ ಯಾರೋ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಅದನ್ನೇ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಇಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ತಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಜದರ ಬಂಡವಾಳ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ವಿಚಾರವಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಈಗಿನ ವರ್ಷದ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ 48.40 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಉಳಿತಾಯ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೇಗೆ ಇದನ್ನು ನಂಬುವುದು? 47 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಉತ್ತರಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗಲೇ ಐದು ಕೋಟಿ 35 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಿವಿಲ್ ಬಾಬಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಿವೈಜಾದ ಬಡ್ಡೆಟ್ ಎನ್ನಿಮೇಲಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವೆಚ್ಚವಾಗಿರತಕ್ಕ ಐದು ಕೋಟಿ 35 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಈ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದೆ. ಈಗಿನದು ಸರ್‌ಪ್ರೈಸ್ ಬಡ್ಡೆಟ್ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಐದು ಹೇಗೆ ಸರ್‌ಪ್ರೈಸ್ ಬಡ್ಡೆಟ್ ಆಗುತ್ತದೆ? ಇದಕ್ಕೆ ರೂಲ್ಸ್, ನೇಮಗಳ ಆಧಾರವೆಲ್ಲಿದೆ? ಮೊದಲಿಂದಲೂ ಯಾರೋ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ವಿಧಾನ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಲೂ ನೀವೂ ಅದನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತೀರಿ. ಹಿಂದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದನ್ನೇ ಈಗಲೂ ಮುಕ್ತಕಾಮಕ್ಕೆ ಎಂದಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಈ ಬಡ್ಡೆಟ್ ತಯಾರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಯಾವ ಒಂದು ಫಾರಮ್ಯೂ ಇಲ್ಲ; ಯಾವ ಒಂದು ತತ್ವವೂ ಇಲ್ಲ. ಏನೋ ನಿಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಬರೆದಿರಬಹುದು ಆದರೆ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲೇನೋ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವೀಗ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರೇ ಶಿವಾಯಿ ಕಾರ್ಯತಃ ಇಲ್ಲ. ನೀವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಇದ್ದ ವಿಧಾನವನ್ನೇ ಬೈಪಾಸ್‌ಕೇಟ್ ಮಾಡಿ, ಅದರಲ್ಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಲ್ಪಿಷ್ಟ ಇಲ್ಲಿಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದೀರೇ ಹೊರತು ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಹಿಂದಿನ ನಮೂನೆಯೇ ಇದೆ. ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬಡ್ಡೆಟ್ಟನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತ ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ನೀವೀದಿವಸ ಈ ಬಡ್ಡೆಟ್ಟನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕುರುಡು ಹಾದಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದೀರಿ. ಅದುದರಿಂದ ನೀವೀಗ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲೇ ಬದಿರತಕ್ಕ ಕಲ್ಲು-ಗುಂಡು, ಗುಣಿಗಳನ್ನು ಕಾಣದೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಅದುದರಿಂದ ನೀವು ಎಲ್ಲೆ-ಯಾವಾಗ ಎಡೆ ಬೀಳುತ್ತೀರೋ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ. ಹೋದವರ್ಷ ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಆಳವಡಿಸಿ ಆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ.—ಖರ್ಚುಗಲ್ಲ. ಉಳಿಯತು, ಅದಕ್ಕೇನುಮಾಡೋಣ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ನಮಾಜ ಕರ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟ ಹಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಸನ್ನೂ ಉಳಿಸಬಾರದು; ಅದಲ್ಲವನ್ನೂ ಸದ್ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಭಾತ ಮತ್ತು ಜನಾರೋಗ್ಯ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನೇ ಸ್ವರೂಪಾಗಿ ತೆಗೆದಿಡಲಾಗಿದ್ದ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಇದು ನ್ಯಾಯವೇ? ಇಂಥ ಸಮಾಜಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟ ಮೇಲೂ ಖರ್ಚುಮಾಡಲು ದಕ್ಕತಿಯಿಲ್ಲದ ನೀವು ಇನ್ನು ದ್ವಿತೀಯ ಪಾಂಡುರಾರ್ಥ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸುತ್ತೀರಾ ಎಂದು ನಾನು ನಿಮಗೆ ಈ ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ! ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಗತಿಗೆ ಹಾಗೂ ಜನಾರೋಗ್ಯ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕ ಸರ್ಕಾರ ಇನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸುತ್ತೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಎಲ್ಲಿದೆ? ನೀವು ಈಗ ತಯಾರಿಸಿರತಕ್ಕವುಗಳ ಸ್ತೋಮಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಸ್ತೋಮಿಂಗ್ ಗಳು. ಸ್ತೋಮಿಂಗುಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನವಿರತಕ್ಕ ಅವರಿಗೆ ಸ್ತೋಮಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೆಲ್ಲಿದೆ? ಈ ನಿಮ್ಮ ಸ್ತೋಮಿಂಗುಗಳು ನಮಗೆ ಬೇಡಿ. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ವಾಸ್ತವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಭಯಲಿಗೆ ಬನ್ನಿ.

Sri T. MARIAPPA.—We have a Plan.

Sri K. KENCHAPPA.—Plan is such a vague term. For what object have you prepared the Plan? What is the aim that you want to reach?

ಇದು ನೀವು ನಮಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತಲ್ಲ; ಇವನ್ನು ಕುರುಡರಿಗೆ ಹೇಳಬಹುದೆಂದು ನಾನು ನಿನ್ನ ಸಹ ಪೋಲೀಸ್ ಡಿವ್ಯಾಂಡಿನ ಮೇಲೂ ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಡೈರೆಕ್ಟಿವ್ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ನಿರ್ದೋಷಿಗ ನವಾರಣಗೇನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ? ಮಧ್ಯಮತರಗತಿಯವರಿಗೆ, ಕೆಳದರ್ಜೆಯವರಿಗಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಲು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ? ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರಕಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದವರ ಅಧ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಲ್ಲವೋ? ಯಾವ ಯಾವ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ? ಎಲ್ಲೆ ಆಗಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಚಕಾರ ಶಬ್ದವನ್ನಾದರೂ ನೀವೇ ಭಾಷಣದಲ್ಲಾಗಲಿ ಬಡ್ವೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಾಗಲಿ ತೋರಿಸಿ? 1955-56 ನೆಯ ಸಾಲಿನ ಆ P.S.C. ವಾರ್ಷಿಕ ರಿಪೋರ್ಟು ಈಗಿನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ, viz., Annual Report of the Public Service Commission for the year 1955-56. Still you place the Budget before us.

ಈ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಮೇಲೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗಿದೆ ಯೆಂಬುದನ್ನು ಇದು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಇಂಥಾ ಬಾಬಿಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ವೃಥಾ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದು ಯಾವ ಧರ್ಮ? ನಿಮ್ಮ ಆ ಕಾಣುತ್ತಿಟ್ಟು ಬುಕ್ಕಿಗೇನೂ ಬೆರೆಯೇ ಇದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೋಷಿಗ ಸಮಸ್ಯೆ ಇಷ್ಟು ಭೀಕರವಾಗಿದ್ದರೂ ಬಡ್ವೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಒಂದು ಪ್ರಾಜ್ಞವನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾನೂನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ;

ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಹಾಗಿದೆ, ಪರ್ವತಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಎಂದು ಇವರು ಏನೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ.—ಈಗ ತಾವು ನಮ್ಮ ದೇಶ ಬಿಟ್ಟು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋಗಿಬಿಡಿರಿ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ನೀವು ಮಾತೆತ್ತಿದರೆ ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಕಾಂಮನ್ಸ್ ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೋಟ್ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ—ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಹಾಗಿದೆ ಇನ್ನೊಂದುಕಡೆ ಹೀಗಿದೆ ಎಂದು. Even the devil can quote scriptures.

ನಾವು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಬಡ್ವೆಟ್ಟನ್ನು ಅವರೋಕಿಸಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಎಲ್ಲೋ ಅಲ್ಲಿಂದೂ ಇಲ್ಲಿಂದೂ ಇಂಡೈರೆಕ್ಟ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್‌ನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ; ಉಳಿದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಡೈರೆಕ್ಟ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್‌ನೇಷನ್. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಾಕತಕ್ಕ ತೆರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ? 29 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ

Sri S. D. KOTHAVALA (Chikodi).—On a point of order. Now the discussion is on the Demands under General Administration. He is speaking something which is not at all relevant to the subject. Can irrelevant talk be permitted?

MR. DEPUTY SPEAKER.—I feel it is not a point of order. Anyhow he is speaking on Demands framed in the Budget.

4-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ Unemployment benefit, sickness benefit, maternity benefit ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ, ನಾನು ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದರೆ, ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಖಾತ್ರಿಬೇಕು, ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಾದ ಮೇಲೆ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ದುಡಿದವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ನ ದುಡಿಯದೆ ಇರುವವನಿಗೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂಬ ಶಂಕೆ ವಯಸ್ಸಾದವರಿಗೆ ಇರಬಾರದು. ಆ ರೀತಿ ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಲೆಗಳಿರಬೇಕು.

ಬಡ್ವೆಟ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ directive principles ಎಂದರೆ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಲೋಪವಾಗಿದೆ, ನಮ್ಮ ಬಡ್ವೆಟ್ ನಿಗಾ ಇಲ್ಲದೆ, ಕುರುಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತೆರಿಗೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ತುಂಬ ಭಾರವಾಗಿದೆ. 55,68,98,000 ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ 29 ಕೋಟಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ ತೆರಿಗೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ.—ಶೇಕಡಾ 48 ರಂತೆ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತದೆಂದು ನಾನೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಶೇಕಡ ಎರಡರಷ್ಟು ಕಡೆಮೆವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಅಂಕಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿರಬಹುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ taxation policy ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಇವರು ತೋರಿ

ಸಿರುವ ಬುದ್ಧಿಕೌಶಲವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಬೇಕೋ, ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜನಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಭೂಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ.—Uniform taxation measures ಎಲ್ಲವೂ ಸೇರೆಕ್ಕ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಮೇಲೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ನಿಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಎರಡೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ taxation measures ಸಹ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದೇವೆಂದು ಭುಜ ತಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ.—ನಿಮ್ಮ ಸಹಕಾರದಿಂದ ತಂದಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ನಮ್ಮ ಸಹಕಾರವೋ ನಿಮ್ಮ ಧೋರಣೆಯೋ! ಏಕೆ ವ್ಯಥಾ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತೀರಿ? ನಿಮ್ಮ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಎರೋಧವಾಗಿದ್ದಾರೆ. 29 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಎಂದರೆ ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಭಾಗ ಜನರಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರ ಬೆನ್ನುಮೂಳೆ ಮುರಿದು ಬಗ್ಗಿ ಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಮೇಲೆ ಈ ತೆರಿಗೆಯ ಭಾರ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವನಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆಯ ಭಾರ ಬೀಳುತ್ತದೆಯೋ ಅಥವಾ ಬೆನ್ನುಮೂಳೆ ನೆಟ್ಟಗಿರುವವರ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆಯೋ, ಹೇಳಿ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ.—ನೆಟ್ಟಗಿರುವವರಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ನೆಟ್ಟಗಿರುವವರಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೆ ನಿಮಗೆ ಶಹಭಾಸ್‌ಗಿರಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಬಡವನ ಮೇಲೆ, ರೈತನ ಮೇಲೆ, ನಿರ್ಗತಿಕನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೆ ಇವೊತ್ತೇ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ನೀವು ಇರಬಾರದು. ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡೋಣ, ನಮಗೆ ಅದಿಲ್ಲ ಬೇಡ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ.—ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹೊರಟು ಹೋಗುವವರೇ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ನಾವೂ, ನೀವೂ ಕೂಡ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಿಂದಲೂ ಹೊರಟು ಹೋಗುವವರೇ, ಭೂಲೋಕದಿಂದಲೂ ಹೊರಟು ಹೋಗುವವರೇ. ಈ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈಗಲೂ ವಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ವಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅತಸ್ಕಾತ್ರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಬಂದರೆ ಇಂಥದ್ದು ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಬಿಟ್ಟು ಸಾಧ್ಯವಾದಮಟ್ಟಿಗೂ ನಿಮ್ಮಂಥವರ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಈಗಿನದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಸೂಲ್ಪಡುತ್ತೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಬದವರಿಗೆಲ್ಲ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯ ಉತ್ಪಾದನಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಮಾಡಿ, ಅದರ ಮೂಲಕ ದೇಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಬೇಕು. ನೀವು ಮಾಡಿರುವುದಾದರೂ, ಏನು ಹೊಸ ಸಾಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಿಂದಿನ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸುತ್ತಿರುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಹೋದವರ್ಷ ಐದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಈ ವರ್ಷ ಐದೂವರೆ ಕೋಟಿ

ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೂ ಅದು ಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ.—ನಾನು ಆಗ ವಿರೋಧಪಟ್ಟ ದಲ್ಲರಾವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಬಹಳ ವಿಷಾದ ಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ನೀವು ಇರುತ್ತೀರೋ ಇಲ್ಲವೋ ನಾನು ಇರುತ್ತೇನೆಂದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಹೇಳಿರಾರೆ. 'ನಾನು' ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ, 'ನಾವು' ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ ನಾನೂ ಇರಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ತಾವೂ ಇರಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ನು. ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಬಲಯುತವಾದ ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಹೋಗಿ ಬಹಳ ಕಡಮೆ ಬದಲಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪಕ್ಷ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮಾಡುವ ಕಾಲ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ. ನೀವು ಆದಳಿತ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರಾಗಾಯ್ತು ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಇನ್ನು ಮೂರನೆಯ ಯೋಜನೆಗೆ ನಿಮಗೆ ಹಣ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ "ಮಹನೀಯರೇ ನಿಮ್ಮ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಕೊಡಿ, ನಾವು ಇನ್ನೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತೇವೆ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಸಹಕಾರ ಕೊಡಿ, ಸಹಕಾರ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತ ತೆರಿಗೆಯ ಹೊರೆಯಿಂದ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ಹಾಕುತ್ತೀರಿ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಜನತೆ ಬದುಕಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಭದ್ರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಮೂರನೆಯ ಯೋಜನೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನೀವು ಏನಾಗಿರುತ್ತೀರಿ? ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಆದಳಿತದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಮುಗಿಯಿತು. ಎರಡನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಮುಗಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬಡವನ ಉತ್ಪಾದನಾ ಶಕ್ತಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ? ಹಿಂದೆ ಎರಡೂವರೆ ರೂಪಾಯಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವನಿಗೆ ಈಗ ಐದು ರೂಪಾಯಿ ಬರುತ್ತಿರಬಹುದು. ಧಾರಣೆವಾಸಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಆಗಿದೆ. ನಾನು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ದಯವಿಟ್ಟು ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ನೀವು ಬಡೆಟ್ಟನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡುವಾಗ ಕುರುಡರಂತೆ ತಯಾರುಮಾಡಬೇಡಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಡೆಯೂ ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತೀರೆಂಬುದನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸತಕ್ಕ ಆದಳಿತದ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಜನ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ! ಇಡೀ ದೇಶವೆಲ್ಲ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದೆ!

ತಮಗೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. 1957 ನೆಯ ಇಸವಿ ಮೇ ತಿಂಗಳನ್ನಲ್ಲ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. Acknowledgment ಬಂದರೆ ಉತ್ತರ ಬಂದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಏಕೆ ಹೇಳಿದೆ ಎಂದರೆ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳು ಹೇಗೆ ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು.

ಇನ್ನು ಈಗ ಈ Local Development work ಗಳನ್ನು ಏಕೆ ತೆಗೆಯುತ್ತೀರಿ? 1935 ನೆಯ ಇಸವಿಯಿಂದ ಇದುವರೆಗೂ ಯಾವ ಯಾವುದೋ Development ಕಮಿಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ವನಮು ಹೋತ್ಸವ ಎಂದು ಬೇರೆ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದಿರಿ. ಇನ್ನೂ ಏನೇನು ಮುಗಿಸಿದ್ದೀರೋ ಅವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ Town programme ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಿರಿ. ಈ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ)

ವರ್ಷದಿಂದಲೇ ಈ Local Development work ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದ ಹಾಕಬೇಡಿ ಎಂದು ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಚಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ.—ಇದರಲ್ಲಾದರೂ Merit ನೋಡಿದರಲ್ಲ ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—Merit ನ್ನೇನೂ ಇದರೊಳಗೆ ನಾನು ನೋಡಲ್ಲ. Village Communications ಗಳಿಗೆ ನೀವು ಕೊಡತಕ್ಕ ದುಡ್ಡನ್ನು ದಿಕ್ಕಿಕ್ಕಿ ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ದಿಕ್ಕಿಕ್ಕಿ ಬೋರ್ಡಿನ ಒಂದು ನಿಗಾ ಈಗ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾನೂನಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿ, ಇದಕ್ಕೆ ನಿಗಾ ಕೊಡಬೇಕು.

ಮಂತ್ರಿಗಳ ಟೂರ್ Programme ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಹಿಂದೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದರೆ ಮೂರು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದುಸಲ Cabinet ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು ಅನಂತರ ಟೂರು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ವರದಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಂತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೋಗಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಓಡಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ನೀವು ಈಗ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಈಗ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹೋದರೂ ಮೂರು ಕಾನೂನು ಕೆಲಸವೂ ಆಗದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ (ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮೂರು ಕೆಲಸವೇಕೆ, ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ಹಾಗಾದರೆ ಹಿರಿಯೂರಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಸೇತುವೆ ಅಗಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರಾ? ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು Combined Dispensary ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಹಿರಿಯೂರಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೈದ್ಯನಾಯಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ Research Institute ಬೇಕೆಂದು ಏನೇನೋ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರಲ್ಲ, ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ? ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದೀರಲ್ಲ ಏನನ್ನು ನೋಡಿದೀರಿ? ಸುಮ್ಮನೆ ಒಂದು ಐನೂರು ಮೈಲಿಗಳ ದೂರ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಕಕ್ಕಸನ್ನು Open ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು ಬರುವುದಕ್ಕಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಜನತೆಗೆ ಉಪಕಾರವಾಗುವಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಾರಾವಕಾಶ ಎಲ್ಲದರಿಂದ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ (ಗಾಂಧಿನಗರ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ ಬಾಬಿನ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತ ನಾರ್ಯರು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಸುಷ್ಕವತ್ಸೆ ಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಸರಕಾರ ನ್ಯಾಯ, ನಂಬಿಕೆ, ನಿಷ್ಠೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಬೇಕು. ಎಂಬುದನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನಾನೇ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಖಾತೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಳಿದಲ್ಲ ಕಾಲವನ್ನು ದೇಶದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತದ ಆಗುಹೋಗುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಮೊದಲು ನನ್ನ ಲೋಪ ದೋಷಗಳನ್ನು ನಾನು ತಿದ್ದಿಕೊಂಡು ಉಳಿದ ನನ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳ ಆಡಳಿತದಲ್ಲನ ಕುಂದುಕೊರತೆ

ಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಮೋಹ ಬೇಡ, ಸ್ವಾರ್ಥನೀತಿಯು ಬೇಡ, ಜಾತಿಮತ ಪಂಥಗಳ ಮಾತುಬೇಡ, ನ್ಯಾಯ ನೀತಿಯು ಆಳ್ವ ನಮ್ಮ ಧೋರಣಿಯಾಗಿರಲಿ, ಗೋಳಗುಮ್ಮಟದಷ್ಟು ಕೇರ್ತಿ ಬರಲಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ನಾನಾ ಖಾತೆಯ ಮುಖ್ಯಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಏನಂತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ, ಪಕ್ಷಿನೋಟಗಳಿಂದ ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ದಯಾದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೊಳಪಡದೆ ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳು ಕೇಳಿ ಬಂದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟು ಸ್ವತಃ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೀವದಾನ, ಬಡ್ತಿ, ವರ್ಗಾವಣೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆಡೆಗೊಡದೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿನೀತಿಯುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಸ್ವಜನ ಪಕ್ಷಪಾತಕ್ಕಿಂತೂ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಡವನೇ ಇರಲಿ ಬಲ್ಲಿದನೇ ಇರಲಿ ಒಂದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ದರ್ಜೆ, ಅಹಂಕಾರ ಮನೋಭಾವಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಖನೋಡಿ ಮಣಿ ಹಾಕುವ ಕೆಲಸ ವನ್ನಂತೂ ಮಹಾ ಅಪರಾಧವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

“ವಜ್ರಾದಿ ಕಠೋರಾಣಿ, ಮೃದೂನಿ ಕು ಸುಮಾದಿ”

ಎಂಬ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ, ವಜ್ರದಂತೆ ಕಠಿಣಮನಸ್ಸಾಗಿ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರ ಮೇಲೆ ಉಚಿತ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೂವಿನಂತೆ ಕೋವಲಿ ಹೃದಯದಿಂದ, ದೀನದಲಿತರ ಪಕ್ಷ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ದುಂದುಬರ್ಹಿ ಅಪವ್ಯಯಗಳ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಅದರ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕೈತಾಡಿದ್ದಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ವೇಷಾಂತರದಿಂದಲಾದರೂ ನಾನಾ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದಲಾದರೂ ಲಂಚಕೋರತನವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನಾನು ಎರಡುಕೋಟಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಧರ್ಮರಕ್ಷಿ, ಒಂದು ಕಾನೂನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಬಾರದು, ಪ್ರಜೆಗಳು ಬೆವರುಸುರಿಸಿ ದುಡಿದಿರುವ ಹಣ ನನ್ನಲ್ಲದೆ ಎಂಬ ಲೆಖ್ಯಾಚಾರದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರೇ ಇರಲಿ, ವಿರೋಧಿಪಕ್ಷದವರೇ ಇರಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿಚಾರಗಳಿಗೂ ಸಹ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ದೇಶದ ಘನತೆಗೌರವಗಳಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ.

ದೇಶದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರದವರೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಂದ ವಾದಿಸಿ ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದ, ತ್ಯಾಗಗಳೆಂಬ ಚತುರೋಪಾಯಗಳಿಂದ ನನ್ನ ನಾಡಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ವಿಷಯಗಳ ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಾಗ “ಹಾವೂ ಸಾಯಬಾರದು, ಕೋಲೂ ಮುರಿಯಬಾರದು” ಎಂಬಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಡಿಪ್ರಶ್ನೆ ಮುಂತಾದ ಜಟಿಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರಿತು ನುರಿತ ಮಾನ್ಯ ಮಹಾಶಯರ ಸಲಹೆ ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಬಳ್ಳಾರಿಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಮಾಜಿ ಅರಸ ರೊಬ್ಬರು ಹೊಂದಿರುವ ಎರಡು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರವನ್ನೂ, ನಿಗದಿಯಾದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಮಾಂಗನೀಸ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೂ

ಯಾವ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗದೆ, ತರ್ಕವಿರದಂತೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಪ್ರಕೃತವಾದ ದೇಶದ ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಸಾಲಮಾಡದೆ ದೇಶದ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ನಾನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನೇ ಹೊರತು, ಹಾಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅರಿತರೆ ಅದು ಸುಖ, ಮರೆತರೆ ಮೂರು ಪಟ್ಟ ಎಂಬ ನಾಣ್ಯದಿಯನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಅಡಳಿತ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಹಾರೈಸಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಡಳಿತ ಬಾಕಿನ ಈ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನರಸಿಂಹ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಬೇಡಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಈ ಹಿಂದೆ 1957ನೆಯ ಇಸವಿಯ ಅಂದಾಜು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮುಂದಿನವಾಗ ನಾನು ಏನು ಹೇಳಿದನೋ ಅದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹೇಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, “ಹೇಳಿದ್ದೇ ಹೇಳೋ ಕೆನುಬಾಯಿದಾಸ” ಎಂದು ಹೇಳುವಂತಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ.—ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಫ್ಯಾಕ್ಟ್‌ಗಳು ನಿಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನರಸಿಂಹ.—ಹಾಗಲ್ಲ. ನಾವು ಏನೇ ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಹ, ದಕ್ಷತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು, ಲಂಚಕೋರತನ ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡಬೇಕು ಈ ರೀತಿ ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಎಷ್ಟೋಬಾರಿ ಹೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ಟಿಪ್ಪರಿ ಬೆಂಚಿನವರ ಮೇಲಾಗಲಿ, ಅಧಿಕಾರ ಹಿಡಿದಿರುವವರ ಮೇಲಾಗಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. “ಗೋಕರ್ಣ ಮೇಲೆ ಮಳೆನುರಿದಂತೆ ಸರ್ವಜ್ಞ” ಎಂಬ ಪದವಂತಾಗಿದೆ ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲಾ. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ದಕ್ಷತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ, 1956-57ರಲ್ಲಿ ನಾವು ತೋರಿಸಿದ್ದೆವು, ಕಾಗದಪತ್ರಗಳ ವಿಲೇವಾರಿ ನಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಬೇಕು, ಆ ಬಗ್ಗೆ ನೂಕು ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಆ ಸಲಹೆಗೆ ತರೆಬಾಗುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಹಿಂದಿನ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳ ಎ. ಡಿ. ಗೋರವಾಲರವರನ್ನು ತಂದರು ತಂದಾಗ ಹೇಳಿದರು, ಇಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ, ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್, ಹುದ್ದೆಗಳ ಸಮಾಕರಣ ಮುಂತಾದ ಜಟಿಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಭವವಿರುವವರ ಬೇಕು, ದೂರದರ್ಶಿತ್ವವಿರುವವರು ಬೇಕು, ಅಂಥವರನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರು, ಆಗ. ಆದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವರದಿ ಬಂದ ತರುವಾಯವೇ ಆಗಲಿ, ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವರದಿ ಕಾಯಬೇಕೋ ಏನಾದರೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದರೆ, ಏನೂ ಇಲ್ಲ! ಕಾರ್ಯತ್ವಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದರೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನನಗೆ ತೋರಿದಂತೆ ಎರಡು ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಮಾಡಿದಂತಿವೆ. ಮೊದಲು ಬರೆದ ಕಾಗದಕ್ಕೆ acknowledgment ಕೊಡುವ ಸೌಜನ್ಯ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಪೋಸ್ಟಲ್‌ಡೆವಲಪಿಗೆ

ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚು ಹಾಕಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ acknowledgmentಗಳು ಸಲೀಸಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದು, ಮೊದಲು ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್‌ಗೆ ಸಲೀಸಾಗಿ ಎಸಿಟರುಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಅದಕ್ಕೊಂದು ನಿಯಮ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆರಡು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೇನಾದರೂ ದಕ್ಷತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದಾರೆಯೇ ಎಂದರೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

ಈದಿನ ನಾನೇಕೆ ಹೀಗೆ ಸರ್ವ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ಪಟ್ಟಿಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ, ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಹೇಳಬೇಕು: ಲೇಬರ್ ಇಲಾಖೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ; ಮೊದಲು ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಇದೆ. ಬೇರೆಯಾವ ಇಲಾಖೆಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ನಾನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ವಿಧಾನಸೌಧ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಚಿತ್ರಭಿಮನ ಕೋಟೆಯಂತಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಪುರುಷಾಗುತ್ತದೆ, ಎಲ್ಲ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಟ್ಟಡದೊಡ್ಡದು ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಆಗಲಿ, ಕಾಗದಪತ್ರಗಳ ಚಲನವಲನವಾಗಲಿ, ಫೈಲುಗಳ disposal ವಿಷಯದಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ನೋಡಲಿ ಅದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಒಂದು ವಿಷಯ. ಏನೆಂದರೆ, ನಮಗೆ ರಕ್ತಗತವಾಗಿ ಬಂದಂಥ ಅಡಳಿತವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಅದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಪದ್ಧತಿ ಬಂದನಂತರ ಸುಧಾರಣೆಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಬೇಸಿಕೆ ವಿಷಯ; ಆ, ಇ, ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಾದರೂ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಅಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ನೂತನಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯೇನಾದರೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರವಿದ್ದಾಗ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್ ಕಮಿಷನ್ ಮುಂತಾದವುಗಳಾದರೂ ಇದ್ದವು. ಹೊಸ ಸರ್ಕಾರ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅಂಥಾದ್ದು ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನವಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಸಂಶಯವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಗೋರವಾಲರ ಕಮಿಷನ್ ಮಾಡಿದಾಗ ನಿಮಗೆ ಇದ್ದ ಉದ್ದೇಶ ಇವೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಾವುದಾದರೂ ಸುಧಾರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇವೊತ್ತಿನವರೆಗೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಮುಂದಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮರ್ಷೆಲ್ ವರ್ಷ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಡಳಿತ ಶಾಖೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಮಾಧಾನ ಕೊಡಬಹುದು, ಸಂಬಳಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿವೆ ಎಂದು ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸಂಬಳ ಜಾಸ್ತಿಯಾದದ್ದೆಲ್ಲಾ 1957ನೆಯ ಇಸವಿಯಿಂದ. ಆದರೆ, 1957-58ರ ಅಕೌಂಟನ್ನು ಮತ್ತು ಈಗಿನ ಅಕೌಂಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅಜಗಜಾಂತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ! ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳಕ್ಕೆ 4.27ಲಕ್ಷ ಎದ್ದುದು ಈಗ 5.2ಲಕ್ಷವಾಯಿತು. Non-Developmental ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ಕಡಮೆಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಚಿವರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಜವಾಬುಮಾತ್ರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಿವಿಲ್ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್‌ಗೆ 84ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಿದ್ದು 1959-60ರ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ 66ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿರುವುದು ಸಂಬಳ ಜಾಸ್ತಿಮಾಡಿದ್ದು

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನರಸಿಂಹ)

ರಿಂದಲೂ ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ನಲ್ಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಚಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ.—ಶ್ರೀಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಪ್ಲಾಟ್ ಹಾಕಿದ್ದು ಹೋಗಿ 35 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪ್ಲಾಟ್ ಆದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಜಾಸ್ತಿ ಆಗಬೇಡವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನರಸಿಂಹ.—ಯೋಜನೆ, ಪ್ಲಾನ್, ಮೊಬಲಗು ಜಾಸ್ತಿಯಾಯಿತೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಯೇಕೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಬೇಕು? ಅದರಲ್ಲಿ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ನಲ್ಲಿಕೆ ಆಗಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ಎನ್ನುವುದು ಸರ್ವ ಸುಧಾರಣವಾಗಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಡುವ ಒಂದು ಅಸ್ತ್ರ. ಅದೇನೂ executive body ಅಲ್ಲ, ಕೇವಲ Policy laying body ಅದು. ಅಂಥದರಲ್ಲಿ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ನಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಬೇಕೋ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ದಕ್ಷತೆ ಹೆಚ್ಚಬೇಕು ಎಂದರೆ ಹಲವಾರು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಕೆಲವು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ಮಾರ್ಗ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ದಕ್ಷತೆ ಹೆಚ್ಚಬೇಕಾದರೆ, ಕೆಳಗಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆವರಿಸಬೇಕು ಸಾರಿಗೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ನೀತಿ ಇರಬೇಕು, ಅದೂ ಹೋಗಲಿ; “ಅದು ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಹಣ ಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೂ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿನ Promotion policy ಬಗ್ಗೆ ಯಾವರೂ ಸರಿಯಾದ Statutory provisionಗಳಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ?

Sri T. MARIAPPA.—Definite rules are being laid down.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನರಸಿಂಹ.—ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅಂಥ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಪಾಲಿಸಿಯೇ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ.

5 P.M.

ಒಳ್ಳೆಯ ಸರಿಯಾದಂಥ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಪಾಲಿಸಿ ಇದ್ದರೆ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಮೇಲೆ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಬೇಸಿಸ್ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಮಾಡಿದರೆ ಉನ್ನತಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಎಫಿಷಿಯೆನ್ಸಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯ ಅಧಾರದಮೇಲೆ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಮಾಡಿದರೆ ದಕ್ಷತೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಲವಾರು ನೌಕರ ಕೆಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಹಿಂದೆ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ವಾದ ಮಾಡಿದಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏಟ್ಲಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಮಾಡಿದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಶ್ರೀ ಚಿ. ಚಿ. ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರಯವರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಏತಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ? ಡೆಮಾಕ್ರಸಿ ತತ್ವ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಸೋಷಿಯಾಲಿಜಮ್ ತತ್ವ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸೋಷಿಯಾಲಿಜಮ್ ಮತ್ತು ಡೆಮಾಕ್ರಸಿಗೆ ಏಟ್ಲಿ ಕೌನ್ಸಿಲಿನಿಂದ ತೊಂದರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ನೌಕರರಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ, ಹೆಚ್ಚು ವಿಶ್ವಾಸ ಇದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಏಟ್ಲಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಇಲ್ಲದೆ ಕೆಂದುಕೊರತೆಗಳು ಅದು ಸಣ್ಣದು ಇರಬಹುದು, ದೊಡ್ಡದು ಇರಬಹುದು, ಅವನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಆಗುತ್ತದೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಲ್ಯಾಣ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಎನ್.ಪಿ.ಒ. ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಕೆಲವು ನೌಕರರುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ನೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಂದರೆ wives of

N.G.O.s ಅವರಿಗೆ ಹೊಸ ಕನುಬನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಂಬಳ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಡಿಪೆಂಡೆಂಟ್ಸ್ ಎಮ್‌ಲೋಯ್‌ಮೆಂಟ್ಸ್ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಯೋಜನೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಇದೆಯೇ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನೂ ಕೂಡ ಅವನರ ಅವನರವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಏನು ದಕ್ಷತೆ ಇದೆ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿ. ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಹಲವಾರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ನೂಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೇರಳ ಸರ್ಕಾರ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದಂಥ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಫಿಷಿಯಲ್ಸ್ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಫಿಷಿಯಲ್ಸ್ ಇದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಚಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ.—ಅಲ್ಲ ಬಡ್ಡೆಟ್ ಡಿಬೇಟ್ ನೋಡಿ. ಕ್ರಿಟಿಸಿಜಮ್ ಹೇಗಿದೆ?

Sri M. C. NARASIMHAN.—I am only inviting your attention to a particular committee. Even such a committee is not here. ಅದರಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ನೂಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ಅನ್ನು ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಏನು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. There must be standing committees ಎಂದು ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದರು. ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಟಾವೋಷಣೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಚರ್ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂಥ ಸ್ಪ್ಲಾಂಡಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಟೀಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಟೀಕೆಗಳು ಕೂಡ ಬೇಗ ಮುಗಿಯುತ್ತವೆ. Internal working of the department ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅನಾವಶ್ಯಕ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಕನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಕ್ರಿಟಿಸಿಜಮ್ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಏತಕ್ಕೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಾರದು? ಮಿನಿಸ್ಟ್ರಾಗತಕ್ಕವರಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇರಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ದಾ|| ಏಪರ್‌ಬಯವರೂ ನಹ 'Ministers must be trained' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ರೀತಿ ತರಬೇಕು, ಬೇರೆ ಬಾಗದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವೇ ಎಂದರೂ Treasury benches ಗೆ ಪ್ರಲಯನರಿ ಪೋಲೀಷನರಿ ಪ್ರೀಮಿಯಡ್ ಅಗತ್ಯ. ಆಗ ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸುಧಾರಣೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ, ರೀಫ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳಿವೆ.

ವಿಧಾನ ಸೌಧದ ವಿಚಾರಣಾ ವರದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಆ ವರದಿಯ ಒಂದು ಪಾರ್ಷ್ವವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧಾನಸಭೆ ರಚನೆ ಆದನಂತರ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ರಘುಪತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಅಡಿಟ್ ಕಮಿಟಿ

ಯನ್ನು ಕೂಡ ನೇಮಿಸಿದ್ದರು. ಅದು ಏನಾದರೂ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದೆಯೇ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ವಿಚಾರ ಆಯಿತು ಎನ್ನುವುದರೂ ಕೂಡ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇದ್ದದ್ದರೇ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಅದರ ಪಟ್ಟಿಗೆ ದಾಖಲೆ ಮೆಂಟರಿಂಗ್ ಬಗ್ಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಗಮನ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ಅದು ಅನುಮಾನಾಸ್ಪದವಾದ ಮತ್ತು ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಟೀಕೆಗೆ, ಅಚಾತುರ್ಯವಾದ ಮಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಷಾದವಾಗುತ್ತದೆ. 1956-57ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಸೇರಿದಾಗ ಇದು ಚರ್ಚೆಕೂಡ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಪಿನ್‌ಡ್ರಾಪ್ ಸ್ಕೇಲೆನ್ಸ್ ಏತಕ್ಕೆ ಅಚರಿಸಿದ್ದಾರೋ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ರಾಜಕೀಯ ಇದೆಯೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಟಿ ಶಾಖೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕು. ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಚಾರ್ಜಸ್ 1958-59ರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಟಿಲ್ಲರೆ ಇತ್ತು. ಈಗ 1959-60ರ ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ ಮೂರೂವರೆ ಲಕ್ಷ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಏತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಬೇಕೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದವರು ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪಕ್ಷದ ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರು ಇದ್ದಾರೆ. ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವುದರಿಂದ ಸದಸ್ಯರು ಟೀಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಏನು ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಏನು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನು ಲೆ ಅಂದರೆ ಟೀಕಿಂಗ್ಸ್ ಆದರೆ ಅವರ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಬಹಿರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕನ್ಸುಮರ್ಸ್ ಡೆವಲಪ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮೀನರಾದ್ಯ ಹಣ ಹೆಚ್ಚು ಬರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ, ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ರಿಟರ್ನ್ ಬರುತ್ತದೆ, ರಾಂಗ್‌ಟರ್ನ್ ಬೆನಿಫಿಟ್ ಇದೆ ಎಂದರೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಏತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಬರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ, ಇಂಡಿವಿಜುಯಲ್ ಅಥವಾ ಸ್ಟೋರ್‌ಗೋಲರಿ ಫಿಕ್ಸೇಷನ್‌ಗೋಸ್ಕರ ಬರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ರೆಜಿನಾತ್ಯಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬರ್ಚಾದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿ ಇಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ಐರ್ನ್ ಅಂಡ್ ಸ್ಟೀಲ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಅಷ್ಟೂ ರೈ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಇದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಸೋಲಿಂಗ್ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಮಿ ಆಪೂರಾ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಇದೆ. ಅವಕ್ಕೆ ಬರ್ಚೆ ಆದರೂ ಪರಮಾಯಿಲ್ಲ. ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಏನು ಅಡ್ಡರ್‌ಟೈಸ್ ಆಗುತ್ತದೆ ಅಂದ ಬರ್ಚೆ ಇದ್ದರೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಅಂಡರ್ ಟೀಕಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಆ ಬರ್ಚೆ ಎರಡು ಸೇರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಸಮಸ್ಯೆ.

ವಾರ್ತಾ ಶಾಖೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಾರ್ತಾ ಶಾಖೆಯವರು ಯಾವ ರೀತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಾಹವಣೆಯಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಬುಲೆಟಿನ್ ಅಥವಾ ಮೈಸೂರು ವಾಣಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಗೌರವೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾದಿಂದಲೂ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಬುಲೆಟಿನ್ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಅಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡರ್‌ಟೈಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಅವಕಾಶ

ವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಅಗಿರುತ್ತದೆ. ಮದ್ರಾಸ್ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಬುಲೆಟಿನ್ ನೋಡಿ, ಆಂಧ್ರಾ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಬುಲೆಟಿನ್ ನೋಡಿ. ಯಾವ ಸರ್ಕಾರದ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಬುಲೆಟಿನ್ ಗೂ ಮೈಸೂರು ವಾಣಿ ಹೋಲುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಬೊಂಬಾಯಿನ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಗೆಜೆಟ್ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನೂ ಇದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಾಪಾಳೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಗೆಜೆಟ್ ಅಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಟೂರ್ ಬಗ್ಗೆ ಅಡ್ಡರ್‌ಟೈಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರು ಇದ್ದಾರೋ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಆತ್ಮಪ್ರತಿಸ್ಪಂದವೇ ಏನಾ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಮೊನ್ನೆ ಮೈಸೂರು ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿತೆ ನೋಡಿದೆ. ಮೈಸೂರು ವಾಣಿಗೂ-ಕವನಕ್ಕೂ ಏನು ಸಂಬಂಧವೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕವಿತೆಗಳು ಇರಬಹುದು. ಒಂದು ಡೈಜೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಗ ಬಾರದು ಎಂದು ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಾಗೆ ಏನಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟಿವ್ ಆಗಿ ಇರಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಟ್ರಾಕ್ಟಿವ್ ಆಗಿರಲಿ ಎಂದು ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ನೋಡಿದೆ. ಕವಿತೆ ಯಾರದ್ದು ಕುವೆಂಪು, ಬೇಂದ್ರೆ, ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ, ರಾಮಚಂದ್ರ ಶರ್ಮ ಇತ್ಯಾದಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಕವಿಗಳ ಕವಿತೆಯೇ ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಅಲ್ಲ. ನೋಡಿದರೆ, ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕವನ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಪೊಯೆಟ್ ಆಗಿರಬಹುದು. ಟೀಕೆಗೆ ಹೇಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ನೋಡಿ. ಹಲವಾರುವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬುಲೆಟಿನ್ ನೋಡಿದೆ. ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಪೈನ್ ರಿಲೀಸ್ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ, “Mr. Linga Reddy, Deputy Minister for Planning, visited this *kendra*, inspected the spot, issued instructions” ಎಂದು ಒಂದು ವರ್ತಮಾನವಿರುತ್ತದೆ. Next, ಇನ್ನೊಂದು ಕೇಂದ್ರ ವಿಸಿಟ್ ಮಾಡಿದರು, ಎಫ್.ಇ.ಎಸ್. ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಕೊಟ್ಟರು ಎಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ತರಹ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನಿಲ್ಲವೇ? ಸ್ಟಾಟ್ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಕೆಲಸವಷ್ಟಾಯಿತು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ, ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ನಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲು, ಅದರಲ್ಲಿ ಟೂರ್ ಪೋಲಿಂಗ್ ರೆಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಇರುತ್ತದೆ. “ಮೈಸೂರು ವಾಣಿ” ಯಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಂಗ್‌ಗ್ರಾಫಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಡ್‌ವರ್ಸೈಸ್‌ಮೆಂಟ್ ಜಾಲಿಸಿ ಏನು? ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಡಿವರ್ಸೈಸ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತೀರಿ? ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಿತಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ? ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಸಮಿತಿ ಮಾಡಿ, ಯಾವುದಾದರೂ ಬೆಸಿಸ್‌ನು ಟ್ಯುಟೋಡು, ಆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಾಹಿರಾತುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ? ಗವರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾದವರು ಜಾಹಿರಾತುಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೇ? ಅವರಿಗೆ ಬೆಸಿಸ್ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸರ್ಕಾರೀಷನ್‌ನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ? ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ದಿವಸ ನಡೆಯುತ್ತದೋ, ಇಲ್ಲವೋ; ಅವುಗಳಿಗೂ ಅಡ್‌ವರ್ಸೈಸ್‌ಮೆಂಟ್‌ನ್ನು issue ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು

(SRI M. C. NARASIMHAN)

ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ಪೂರ್ಣಿಮೆಗೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂದರೆ ಅವುಗಳು ಪಾಟ್‌ ನೈಟ್‌ಗಳಲ್ಲ. ಈ ತರಹ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆಗೆ ಅಡ್‌ ವರ್ಚಿಸ್‌ ಮೆಂಟ್‌ ಇಷ್ಟು ಮಾಡುತ್ತೀರಾ? ಹೋಗಲಿ, ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇವೇನು ನೋಡಿದರೆ, ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ? ಇಲ್ಲ. ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಮಿನಿಸ್ಟರುಗಳ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಅಡ್‌ ವರ್ಚಿಸ್‌ ಮೆಂಟ್‌ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಮಿನಿಸ್ಟರು, ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಜಾಹಿರಾತು ಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಿನಿಸ್ಟರು ಇನ್ನೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಜಾಹಿರಾತು ಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಖನ ಬರೆಸುವುದಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅಡ್‌ ವರ್ಚಿಸ್‌ ಮೆಂಟ್‌ ಡಿಸ್ಟಿಬ್ಯೂಷನ್‌ ಒಂದು ರ್ಯಾಕಟ್‌ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಪದ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಜಾಹಿರಾತು ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ, ಯೋಗ್ಯವಾದ, ನೀತಿಯುರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಮುನಿಯಪ್ಪ (ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ).— ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಜನರ ಅಡ್ಡಿನಿಷ್ಟೇಷ್ಠೆ ದಿವಾಂಧಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪ್ರವಾಸ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಟೀಕೆಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಇರುವುದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ವಾಣಿಗೆ ಮನ್ನಣೆಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದು ಮೊದಲನೆಯ ಅಂಶ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹಸ್ವರಾಜ, ಶ್ರೀ ಮುರಾರಾಧ್ಯರಾಜ, ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಯಾವ ಸದಸ್ಯರೇ ಆಗಲಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಉರಿನ ಕೆಲಸ ನಿಂತುಹೋಗಿದೆ, ಈ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕು, ಆ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲೆಂದರೇ ಅರ್ಥವೇ ಮಾಡಿದರೆ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನೂ ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅರ್ಥವೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಹೋಗಿ, ಪ್ರವಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಏನಾದರೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಅವರ ಕೆಲಸವೂ ಆಗುತ್ತದೆ, ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವೂ ಆಗುತ್ತದೆ, ದೇಶದ ಕೆಲಸವೂ ಆಗುತ್ತದೆ, ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಮ್ಮ ವಾಸ್ತವ ಸದಸ್ಯರು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಟೂರ್ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಮೈಸೂರು ದೇಶ ತರಕೇಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪಾಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯೋಜನೆ ಇದೆ. ಈ ಪಾಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನಾ ಎಂದಿದೆ. ಆ ಯೋಜನೆಯು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಮಿನಿಸ್ಟರು ಬಹಳ ಟೂರ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನರಸಿಂಹಸ್ವರವರು ಹೇಳಿದರು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನರಸಿಂಹನ್.—ನಾನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಟೂರ್ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯನ್‌ಗೆ ನೀವೂ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಮುನಿಯಪ್ಪ.—ಪಾಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ದೇಶ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವು ಒಪ್ಪುತ್ತೀರಿ. ಪಾಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾಯೋಜನೆ ಅನ್ವತಕ್ಕಂಥದ್ದಲ್ಲ ಕೆಲವು ಲೋಪದೋಷಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಬ್ಯಾಕಿಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಬಿ.ಡಿ.ಓ. ಸಾಹೇಬರು ಇರುತ್ತಾರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಅಮಲ್‌ಗಾರರು. ಅಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸ, ಅಮಲ್‌ಪನ್ನ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಕೂಡು ಬಡವಾಯಿತು ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಇದೆ. ಬಿ.ಡಿ.ಓ. ತಹಸೀಲ್‌ದಾರರ ಜಗಳಗಳಲ್ಲ ಎಫ್.ಐ.ಎಸ್. ಕೆಲಸ ನಿರ್ಮೂಲವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬ್ಯಾಕಿನ ಕೆಲಸ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಸಲಹೆ ಇಷ್ಟು: ಬಿ.ಡಿ.ಓ. ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ತಹಸೀಲ್‌ದಾರರ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ. ಟ್ರೆಜರಿಗೆ ತಿರಸ್ಕರದಾರರು ಒಬ್ಬರು, ರೆವಿನ್ಯೂ ಬಾಬಿಗೆ ಒಬ್ಬ ತಿರಸ್ಕರದಾರರನ್ನು ಮಾಡಿ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾಯೋಜನೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಹಸೀಲ್‌ದಾರರಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪಟೇಲರು, ಶ್ಯಾನುಭೋಗರು, ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಪಂಚಾಯತಿ ಚೇರ್ಮನ್‌ಗಳು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ, ರೆವಿನ್ಯೂ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಪರಿಚಯವಿರುತ್ತಾರೆ. ಆವಾಗ ಎಫ್.ಐ.ಎಸ್. ಕೆಲಸ ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದೇನೆಂದರೆ, ನಾನು ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಪಾಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಜಯಪ್ರದವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಪಟೇಲ್‌ ಶ್ಯಾನುಭೋಗರು ಹೋಗಬೇಕು. ಇವರು ಹೋಗದೆ ಪಾಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಸ್ವೀಕರಣೆ ಬಂದಾಗ ಶ್ಯಾನುಭೋಗರು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪಟೇಲರು ಸ್ವೇಚ್ಛೆ ತರುತ್ತಾರೆ; ಪಟೇಲರು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಶ್ಯಾನುಭೋಗರು ರೈತರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಸ್ವೇಚ್ಛೆ ಅರ್ಥವೇ ತಂದು ಮೋಸಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ರಾಜಮಹಾರಾಜರುಗಳು ಹೋದರು, ಜೋಡಿ ಗ್ರಾಮಗಳು ಹೋದುವು. ಇಂತಹದಲ್ಲ ಪಟೇಲ್‌ ಶ್ಯಾನುಭೋಗರನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆಗತಕ್ಕ ಮಹಾ ವಿಪತ್ತೇನು?

ಆ ಮೇಲೆ, ಈ ಆಕ್ಟಿವಿಷನ್‌ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಓರಿಯಂಟಲ್‌ ಕಾಲಿಂದ ಯಾವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೋ, ಅದೇ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಈಗಲೂ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 1935ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಆಕ್ಟಿವಿಷನ್‌ ಆಗಿದೆ. ಹರಿಜನ ಮುನಿಯಮ್ಮ ಎಂಬ ಒಬ್ಬರ ಜಮೀನನ್ನು 1935ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಬಾಲಕುಂಟೆಹಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಆಕ್ಟಿವಿಷನ್‌ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಕಳೆದ 24 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ತಹಸೀಲ್‌ದಾರರು ಬಂದರು, ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆ ಆಫೀಸರು ಬಂದರು, ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರು ಬಂದರು, ಎಷ್ಟೋ ಜನ ದಿವಾನರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿ

ದ್ದಾರೆ. ಈ ತಹಸರ್‌ವರೆಗೆ ಆ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ದೊರಕಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಅಕ್ರಮ, ಅನ್ಯಾಯ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ, ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಆ ಮೇಲೆ ಪಿ.ಡಬ್ಲ್ಯು.ಡಿ. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಲಹೆ. ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಮಾಡುವವರು ಯಾವ ಯಾವ ಅಂತಸ್ತಿನವರೆಗೆ ಸಾರ್‌ವೆಕ್‌ನಿ ಸರ್ಚಿಫಿ ಕೇಟಿಂಗ್‌ನ್ನು ಹಾಜರ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರೀ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ, ಅವರು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕೆಲಸಗಳ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಹರಿಜನರೇ ಬಹಳ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದು. ಅಂತಹವರಿಗೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಮನೆ ಇಲ್ಲ. ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲ. ಉಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆಇಲ್ಲ. ಅಂತಹವರಿಗೆ ಸಾರ್‌ವೆನ್ಸ್ ಇರಬೇಕೆಂದು ಆರ್ಡರ್ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರು ಕೊಡುವುದು ಹೇಗೆ? ಹರಿಜನರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವರು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿಯುವವರು ಎಂದು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ವಿಚಾರದ ರಿಯಾಯಿತಿ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಯ ತನಕ ರಿಯಾಯಿತಿ ಇದೆಯೋ ಅಲ್ಲಯತನಕ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟರೂ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ಕೆಲವರು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ನಾನು ದೇಶದ ಹಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಆ ಜನಾಂಗದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಚೆನ್ನೈ ಕೇಸುಗಳ ಮತ್ತು ರೆವಿನ್ಯೂ ಕೇಸುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ ಗಳು ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಸನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರತಕ್ಕ ರಾಯರುಗಳು ಸರ್ಕಾರೀ ಅಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಶಾಸನ ಸಭಾಸದಸ್ಯರಾಗಿರತಕ್ಕ ರಾಯರುಗಳು ಅಮುಲ್ಕಾರ್ ಹತ್ತಿರ, ಸರ್ವೆ ಡಿವಿಜನ್ ಅಫೀಸರ್ ಹತ್ತಿರ, ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ, ಡಿವಿಜನರ್ ಕಮಿಷನರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅವರೊಡನೆ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ರೆವಿನ್ಯೂ ಕೇಸುಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗವನ್ನು ತರಕೆಳಗು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ನ್ಯಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಾಸನ ಸಭಾಸದಸ್ಯರಾಗಿರತಕ್ಕ ರಾಯರುಗಳು ರೆವಿನ್ಯೂ ಕೇಸುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡದಹಾಗೆ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಪಾಲಿಸಿಯನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

Sri Y. VEERAPPA (Holenarsipur).—The Hon'ble Member is interfering in the individual rights of lawyers.

ಶ್ರೀ ಎ. ಮುನಿಯಪ್ಪ.—ನಿನ್ನೆ ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆಯ ಆಡಳಿತದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಕಾಲ ಸಿಕ್ಕದೆ ಇವತ್ತು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಪೋಲೀಸ್ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ ಎರಡೂ ಸೇರಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ತರುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಮೈಸೂರು ದಸರಾದಲ್ಲಿ ರಾಜಪ್ರಮುಖರ ಜಂಬೂ ಸವಾರಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಟಿತು. ಶಾಸನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಒಂದು ಸ್ಥಳವನ್ನು ರಿಜರ್ವ್ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಲೀಸಿನವರನ್ನು ಕಾವಲು

ಹಾಕಿದ್ದರು. ಪೋಲೀಸಿನವರು ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಮೇಲೆ ಪ್ರತಾಪ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಸಿಟುಗಳಿಗೆ ಪೋಲೀಸಿನವರೇ ಬೇರೆಯವರಲ್ಲರನ್ನೂ ತುಂಬಿದರು. ಆಗ ಶಾಸನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ನಿಂತು ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಒಂದೊಂದು ಪಾಸಿಗೆ ಎರಡೆರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಜನರಿಂದ ವಸೂಲುಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪ.—ದಸರಾ ಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮುನಿಸಿಪಾಲಟಿಯವರು ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿದ್ದರು. ನಾವು ಶಾಸನ ಸಭಾಸದಸ್ಯರು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡಿದ್ದೆವು. ಅಲ್ಲಿದ್ದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುವುದು ಅಂಶ ನಿಜಕ್ಕೂ ದೂರವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಮುನಿಯಪ್ಪ.—ಸರ್ಕಾರದವರು ಶಾಸನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನಿಗದಿಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಕೆಳಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿ ಒಂದೊಂದು ಟಿಕೆಟ್ಟನ್ನು ಎರಡೆರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮಾರಿದರು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ತಾವೇಕೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲಿಲ್ಲ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಮುನಿಯಪ್ಪ.—ಅದನ್ನು ಶಾಸನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳಬಂದಿದ್ದ. ಇಂತಹ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವನು ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಇವನ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಇರಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಕೆಲವು ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಆ ಕಳ್ಳ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಬಂದಂತಹ ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿದ್ದ 45 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಪಿಕ್‌ಪಾಕೆಟ್ ಮಾಡಿದ. ಅದನ್ನು ನಾನೇ ಹಿಡಿದು ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಅವರು ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಬಂದರು. ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ ಆ ಪೋಲೀಸಿನವನಿಗೆ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಎಂಟು ರೂಪಾಯಿ ಪೆಣೆಕೊಟ್ಟೆ. ಆ ಪೋಲೀಸಿನವನಿಂದ ಆ ಪೆಣೆನ್ನನ್ನು ನಾನು ಪುನಃ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ 15 ರೂಪಾಯಿಗಳು ನನಗೆ ಬರ್ಚಾದವು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸ್‌ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಿಂದ ರೈಲ್ವೆಸ್ಟೇಷನ್, ರೈಲ್ವೆಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಿಂದ ಪೋಲೀಸ್‌ಸ್ಟೇಷನ್, ಏಕೆಂದರೆ ರೈಲ್ವೆಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಕ್ಯಾಂಪ್ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸುತ್ತಿಸುತ್ತಿ ನನಗೇ 15 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬರ್ಚಾದವು. ಅವನೇನೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಏಕೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದರೆ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆಂದೂ ನಹ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಷ್ಟು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಇದರಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿಂತಾ ಮಣಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಚೌಡದೇವನಹಳ್ಳಿ ಹರಿಜನರನ್ನು ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದು ಮೆರವಣಿಗೆ ನಡೆಯದಂತೆ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಮಾಡಿದರು. ಆ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹರಿಜನರು ಕಂಪ್ಲೇಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಮೇಲೆ ಕೇಸ್ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ಹರಿಜನರು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬಾವಿಗೆ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಕತ್ತಾಳಿ ಇವೆಲ್ಲಾ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಆ ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅದರಿಂದ ಇವತ್ತಿನವರೆಗೆ ನರಕಯಾತನೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥಾ ದ್ದಕ್ಕೆ ನೀವು ಏನು ಮಾಡಿದಿರಿ? ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಕೆಲಸಗಳು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಅನೇಕರು

(ಶ್ರೀ ಎ. ಮುನಿಯಪ್ಪ)

ನಿರ್ಗತಿಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಎಲ್ಲ ದೊರಕಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಹೇಳಬೇಕು. ಇಂತಹ ಅಕ್ಕತೃಗುಗಳ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಅದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಕಚ್ಚಾಜ್ಜೆಯನ್ನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇವತ್ತು ಅನುಮತೆಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇನ್ನು ಖೂನಿಕೆಗಳು ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಆಗಿವೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಡಿಸ್ ಮಿಸ್ ಆಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಇವಕ್ಕೆ ಯಾರು ಕಾರಣರು ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯಿ ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಜರಿಗೆ ಸೈನು ಹಾಕುವವರು, ಪಟೇಲ್ ಮತ್ತು ಶ್ಯಾನುಭೋಗರು. ಇವರು ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಅಕ್ರಮಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಈ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೊಲೀಸ್ ಆಡಳಿತ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ತಕ್ಕ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಕೊಡಬೇಕು. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ರಕ್ಷಣೆ, ಪೊಲೀಸ್—ಎರಡು ಆಡಳಿತಗಳನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಪೊಲೀಸಿನವರು ಎಷ್ಟು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಪಾನನಿರೋಧದ ವಿಚಾರ. ಎಲ್ಲರೂ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಮತ್ತೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪೊಲೀಸ್ ಖಾತೆಯನ್ನು ಎಕ್ಸೆಕ್ಯೂಟಿವ್ ಮಿನಿಸ್ಟರಿಗೆ ಕೊಡಿ. ಇವರೂ ಪೋರ್ಟ್‌ಪೋಲಿಯೋಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಉತ್ತಮ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪ್ರೊಹಿಬಿಷನ್ ಜಯಪ್ರದವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

5-30 P.M.

ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಪೊಲೀಸ್ ಬಾಬನ್ನೂ ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಆಡಳಿತ ಬಾಬುಗಳನ್ನೂ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗ ಪೊಲೀಸ್ ಬಾಬನ್ನು ತಾವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಾನನಿರೋಧ ಬಾಬನ್ನು ವ:ತೊಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರತಕ್ಕ ರೀತಿ ಹೇಗಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮೊನ್ನೆತಾನೆ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಹಬ್ಬದದಿವಸ ನಮ್ಮ ಮನೆಹತ್ತಿರ ನಡೆದ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಒಬ್ಬ M.L.A. ಒಬ್ಬ ಕುಡುಕ ಕುಡಿದು ನನ್ನ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆನುಗ್ಗಲು ಬಂದಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಪೊಲೀಸ್‌ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡಲು ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪೊಲೀಸಿನವನೂ ಸಹ ಗತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಾನೇ ಆ ಕುಡುಕನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಹಾಕತಕ್ಕ ಹೊತ್ತು ಬಂದಿತು. ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಿಂದರೆ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರೊಹಿಬಿಷನ್‌ಕೊಡತಕ್ಕ ಒಂದು ಇಲಾಖೆ. ಅದುದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಹಿಬಿಷನ್ ಜಾರಿಗೆತರಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಈ ದಿವಸ ಪೊಲೀಸ್ ಖಾತೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಆ ಎಕ್ಸೆಕ್ಯೂಟಿವ್ ಬಾಬನ್ನೂ ವಹಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇಲ್ಲವೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪೊಲೀಸ್ ಖಾತೆಯನ್ನು ಎಕ್ಸೆಕ್ಯೂಟಿವ್ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದು ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ಹೊಂದಾವಣಿಕೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಹಿ ಬಿಷನ್ ಬಂಡಿತ ಜಯಪ್ರದವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಸನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೇಳುವುದು ಒಂದು

ಕಡೆ ಇರಲಿ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ಸರ್ಕಾರ ಏನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರಲೇ ಈಕೆಗೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಜನರಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸರಿಯಾದ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಏನೂ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಪ್ಪುರಾಗಿ ಹೇಳಿನಾನು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

MR. DEPUTY SPEAKER.—Sri L. S. Venkaji Rao.

Sri L. S. VENKAJI RAO.—Mr. Speaker, Sir, I am sorry I was not prepared to make a speech, but since I am called upon to make a speech through the intervention of the Whip I am standing here to say whatever I can.

Sri B. D. JATTI.—The voice of the Hon'ble Member is not properly audible as he seems to be suffering from bad throat. Let him speak tomorrow.

MR. DEPUTY SPEAKER.—Yes.

†ಶ್ರೀ ಇ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ (ಬಂಗಾರಪೇಟೆ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತದ ವೆಚ್ಚದ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಕೋಟಿ 34 ಲಕ್ಷ 29 ಸಾವಿರ 130 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಒಂದು ಡಿಮಾಂಡ್‌ನೇನು ಈಗ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಇದನ್ನು ಎರೋದಿಸುತ್ತಾ ನಾನೀಗ ಒಂದೆರಡು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಿಟ್ಟೆನು ತ್ತೇನೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದವರು ಅವರು ರಚಿಸಿರತಕ್ಕ ಸರ್ಕಾರ ದಕ್ಷತೆಯುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ಕೇವಲ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಯೇ ಹೊರತು ಅದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿಯೂ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಆ ಪಕ್ಷದವರು ಅಕ್ಷರಶಃ ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೂ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯೆಟ್‌ನ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲ, ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳ ಕೈಗೊಂಡಿರುವಾಗಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರೇನು ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೊರತು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಇವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಬಗ್ಗೆ ವೆಚ್ಚಮಾಡಲಿರುವ ಹಣದ ಬಗ್ಗೆ ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕ ಈ ಡಿಮಾಂಡಿಗೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶರ್ತಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಕೊಡಿ.

ಶ್ರೀ ಇ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ನಾವು ಏನಾದರೊಂದು ಕಾಗದಪತ್ರವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಬರೆದರೆ ಅದರ ಅರ್ಕನಾರ್ಡ್ಸ್ ಮೆಂಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಉತ್ತರವಾದರೂ ಬೇಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯೆಟ್ ರೆವರನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳಿಗಾದರೂ ಏನಾದರೂ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳನ್ನು ನಾವು ಬರೆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಜವಾಬೇ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅನೇಕಾವರ್ತಿ ಬರೆದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಿಗೊಂದಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೂ ಉತ್ತರವೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಈ

ವಿಚಾರವನ್ನೇಗ ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು. ಯಾವಾಗ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬಗಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆಗ ಆ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು ಅವರ ಮನಸ್ಸೋ ಇಚ್ಛೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪ್ರವಾಸದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕರು ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಕೇವಲ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.

Sri B. D. JATTI.—I have already said that I am going to place a statement before the House. So there is no point in wasting the time of the House on this.

ಶ್ರೀ ಇ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಕಾರ್ ಸ್ಟಿಟ್ಯುಟಿನಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಆಲ್ಟೇನು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ನೋಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸೀದಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಆಫೀಸಿಗೆ ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡಲು ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಛೇರಿಗಳೊಂದಕ್ಕೂ ಭೇಟಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಆಫೀಸಿಗೇ ಹೋಗಬೇಕು? ಅವರಿಗೆ ಆಲ್ಟೇನು ಕೆಲಸವಿದೆ? ಅವರು ಸರ್ಕಾರ ಉದ್ಯೋಗದ ಮೇಲೆ ಬಂದಾಗ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾದದ್ದು ಧರ್ಮ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಅಲ್ಲಿಯ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಛೇರಿಗೂ ಹೋಗದೆ ಸೀದಾ ಇವರು ತಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಛೇರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಾರ್ಟಿ ಜನರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಾಡಿ ಹೇಳಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಡಿಸಿ ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದನಂತರ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಕೆಟ್ಟ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ.

ಇನ್ನು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನರಸಿಂಹನಾರವರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಿವಸ ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪ್ರವಾಸದ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಅವರ ಪೋಷಣೆಗಳನ್ನೇತ್ತಿಸಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲೇ ಮುಗಿದಿದೆ. ಈಗಿನ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬೊಂಬಾಯಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಮಿನಿಸ್ಟರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆಯ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳೇನಿತ್ತೆಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಬೊಂಬಾಯಿ ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆಯು ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಅವರ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವಂಥ ಪದ್ಧತಿ ಅಲ್ಲಿದೆ ಯಂತೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ಶಾಸನ ಸಭಾವರದಿಗಳನ್ನು ಆ ಇಲಾಖೆಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ಎಫ್‌ಪಿಯೆಸ್ ಆಡಿಟ್ ಇಲಾಖೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಆರೋಪಣೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದು ತೀರ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ವಿಷಯ. ಅಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ

ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ಜಾತಿ ಮಾತ್ರದ ದ್ವೇಷವನ್ನುಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆತನನ್ನು ಬಲಕಾಕುಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಇಲಾಖೆಯವರೇ ಉದ್ದೇಶ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನೇಗ ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಈಗ ತಾವು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರೋ ಅದನ್ನು ತಾವು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಇ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ನಾನು ಈಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—The Hon'ble Minister says that whatever the Hon'ble Members of this House say is wrong. But why should we take it for granted that whatever the Hon'ble Minister says is correct and whatever we say is wrong?

ಶ್ರೀ ಇ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ಇಲ್ಲಿಗೆ ಎಂಟು ದಿವಸಗಳ ಕಳೆಗೆ ಒಬ್ಬ ರೆವಿನ್ಯೂ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರಿಗೆ ಎಂಟು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಲಂಚವನ್ನು ಕೊಡಲು ಒಂದು ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಅಂಟಿಕರಪ್‌ಷನ್ ಇಲಾಖೆಯವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ನುಮ್ಮನೆ ಆ ರೆವಿನ್ಯೂ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಆ ದುಡ್ಡನ್ನಿಟ್ಟು.....

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ತಾವು ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಈ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೀಗೆ ನಡೆಯಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರೋ ಅಥವಾ ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರೋ? I submit that the case is under investigation. Therefore it would not be proper for any reference to be made to it here.

ಶ್ರೀ ಇ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ತಮಗೆ ಹಾಗೆ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರವೇ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಲಂಚವನ್ನುವ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಕೇವಲ ಎರಡು ಅಣೆ—ನಾಲ್ಕು ಅಣೆ ತಿನ್ನತಕ್ಕವರನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ತಾವು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಹಾಗೆ ಹಿಡಿದದ್ದು ತಪ್ಪೋ?

ಶ್ರೀ ಇ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ಹಿಡಿಯಿರಿ. ಆದರೆ ಮೊದಲೇ ಅರೀತಿ ಒಂದು ಸೆಟ್-ಅಪ್ ಮಾಡಿ ಹಿಡಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—That is what is called trapping. On the other hand you should feel that such trapping has been successfully done.

ಶ್ರೀ ಇ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ಅದುದರಿಂದ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅನಾಹುತಗಳಾಗದಂತೆ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ಸಹ ನಾನು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಲಿಖಿತ ಮೂಲಕ ಬೇಕಾದರೂ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ರೆವಿನ್ಯೂ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಿ ಆನೆಯಂತಿರುವ ಡಿವಿಷನಲ್ ಕಮಿಷನರ್ ಆಫೀಸುಗಳನ್ನು ವಜಾಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀ ಎ. ಡಿ. ಗೋವಾಲಲವರು ತಮ್ಮ ವರದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

(ಶ್ರೀ ಇ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ)

Submitted, forwarded ಎಂದು ಬರೆಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಡಿವಿಷನಲ್ ಕಮೀಷನರ ಕಚೇರಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ರದ್ದುಮಾಡಬೇಕು.

ಕೋರಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ನುಮಾರು 84 ಜೋಡಿ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಫೆಬ್ರವರಿ ಒಂದನೆಯ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೋಡಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಅಪ್ಪಿಕೇಷನ್ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಯಾರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರಿಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಡಲು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಟಾಂಚಾಂ ಹೊಡೆದಿಲ್ಲ. ಜೋಡಿದಾರರು ಜೋಡಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪರಿವತ್ತಾದ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಮೊದಲೇ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಮರಮುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನಾಂ ರದ್ದಿಯಾತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರು ಮತ್ತು ಸ್ಟೆಪರ್ ಅಮಲ್ದಾರರು ತಕ್ಷಣ ಈ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ಜೋಡಿ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿ ಜೋಡಿದಾರರು ಅನ್ಯಾಯ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ನ್ಯಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಟಿ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಅವರು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಗೋರಿಬದ ನೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮಂಡೇನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 14 ಸಾವಿರ ಮತಗಳಿಂದ ಪರಾಜಿತರಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ಜನಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನೀವು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ವೋಟಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ವೋಟು ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಒಂದು ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ವಾಹನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬಂದಿದ್ದರೋ, ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕರಾಪಣೆಗಳನ್ನು ಎಳೆದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ರಾಜ್ಯದ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದಮೇಲೆ ಬರೀ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಪರವಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಎರಡು ಕೋಟಿ ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ, ದೇಶದ ಎರಡು ಕೋಟಿ ಜನತೆಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ಪಕ್ಷದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಡಳಿತ ನಡೆಸಿದರೆ ಬಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಿಮ್ಮ ಅಡಳಿತ ಕುಸಿದು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅಪಖ್ಯಾತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಅವಕಾಶಕ್ಕೊಟ್ಟು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ನೂರ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್ (ಮೈಸೂರು ನಗರ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ದಿವಸ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಡಳಿತದಮೇಲೆ ನಡೆದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಈ ವರೆಗೂ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಎರಡು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ನೂಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಜನ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನವರು ಈ ದೇಶದ ಜನಗಳಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ನಾನು ಸ್ವೀಕೃತರಿಗೆ

ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ದೇಶದ ಜನಗಳೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೂ ಅಷ್ಟಾದರೂ ಪ್ರಜೆಗಳು ಎಂದು ತಾವು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಬಂದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಫೀಸಿಗೆ ಹೋದರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಫೀಸಿಗೆ ಏಕೆ ಹೋಗಬಾರದು? ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನವರು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲವೇ? citizens ಅಲ್ಲವೇ? ನಾರಾಯರು ಕೆಲಸಗಳ ಮಧ್ಯದೊಳಗೆ ಅವರು ಇತರ ಜನರನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಇತರರೂ ಅವರನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣ್ಣನಿದ್ದಪ್ಪ (ತಿಪಟೂರು).—ಪಿ.ಎಸ್.ಪಿ. ಅಫೀಸಿಗೆ ಏಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಅದೂ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಾನೇ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ನೂರ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್.—ತಾವೂ ಕರೆದು ಟೀ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಇತರ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪಾದರೆ ಹೇಗೆ? ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗೆಸ್ಟ್‌ಹೌಸಿನಲ್ಲಿ ಆ ಕಾರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಆಗಬಹುದು ಬಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ? ಇದು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಗಳು. ನಾನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದರೆ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ರೋಪದೋಷಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. 56 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಅಡಳಿತ ನಡೆಸುವಾಗ ಸಣ್ಣ ಫುಟ್ಟು ತಪ್ಪುಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂಥ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದು ಅಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಲ್ಲವೆಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಬೇಗ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ಹೆಚ್ಚಿನ tour ಮಾಡಬೇಕು; ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಅದರಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದಿಲ್ಲದೆ ಪೇಪರ್‌ಮೇಲೆ ಅರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದರೆ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಇದ್ದಂತಹ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿರಿ ಎನ್ನುವುದು ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತಿನ ಜನ ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು. ಹಿಂದೆ ಪೋಲೀಸ್ ರಾಜ್ಯದಂತಿತ್ತು. ಈಗ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಫ್. ಫುಟ್ಟಣ್ಣ.—ನೀವು ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಿರಿ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ನೂರ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್.—ಶ್ರೀ ಫುಟ್ಟಣ್ಣನವರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ದರ್ಪವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. Welfare Stateನಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಮಾಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. Welfare Stateನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವೂ ಒಂದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಹಾಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುವಾಗ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲ ಹೇಗಿದೆ, ಇಲ್ಲ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದು inspection ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. Inspection ಮಾಡಲು ಜಿಲ್ಲಾಧಿ

ಕಾರಿಗಳದ್ದಾರೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು inspection ಮಾಡಲು ಏಕೆ ಹೋಗಬೇಕು? ಅವರು ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ನೋಡಬೇಕು. ಪಾಲಿಸಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ, ಸರಿಯಾಗಿ ನಾವು ಹಾಕಿದ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಬೇಕೇ ಎನಾ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಅಮರ್ನಾರು ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ, ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರು ಟೂರ್ ಹೋದನೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕೆಲಸ; ಅವರು ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಅಫೀಸಿನ inspectionಗೆ ಹೋದರೆ ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

[MR. SPEAKER in the Chair].

ಅದಾದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬದರಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. 1947ಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂಥ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವುದು ಬಹಳ ತಪ್ಪು.

Civil administration ಆಗಲಿ, General administration ಆಗಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ, ನಿಜ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವ ಕಾಲದೊಳಗೆ, ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಪೀರಿಯಡ್‌ನೊಳಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಡೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಒಬ್ಬರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ವನ್ನು ಅನೇಕ ಜನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲಸ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ, administration ಎಷ್ಟು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಾಗ ಮೂರು ಹೊತ್ತು ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ? ಅದರಿಂದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆಯೋ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಡ್ಡಿನಿ ಸ್ಟ್ರೆಪ್ಪಿನ ಕಾನ್ಸು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಅನ್-ನೇಷನಲ್ ಕಾನ್ಸು ಎಂದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಗಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಖರ್ಚು ಬೆಳೆಯಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಕನ್‌ಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟೆಡ್ ಆಗಿ ಸಲಹೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಡ್ಡಿನಿ ಸ್ಟ್ರೆಪ್ಪಿನ ಕಾನ್ಸು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ; ನಿಜ, ಕಡಮೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಡಿಚರ್‌ನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡುವಂತೆ Expanded Economy and Economic Development ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಕೆಲಸಗಳಾಗಬೇಕಾದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿಗೆ ಸ್ಟೆಷರ್ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಬ್ಬ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರವರೇ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಈಗ ಐದು ಜನರೇಕೆ ಎಂದರು. ಅಷ್ಟು ಕೆಲಸವಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರವರು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ನಡೆಸುವುದು ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ, ಶ್ರೀನಿವಾಸಶೆಟ್ಟಿಯವರು ಮುಂದಿನ ಸೆಷನ್‌ನಲ್ಲೇ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಕೆಲಸವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಮೂರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಕೆಲಸಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಇಷ್ಟು ಸ್ಟೆಷರ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ತಾನೇ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುವುದು, ನಮ್ಮನೆ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಸರಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಂದಾಜನ್ನು ನೋಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಹಿಂದಿನ ಬಡ್ಡೆಟ್ಟಿನ ರೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತೋರಿಸದೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಖರ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಿಟ್ಟಿನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಫೈಲುಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. Why should we follow up the file? ಫೈಲು ಎಲ್ಲಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ? ಫೈಲು ಎಲ್ಲಗೆ ಹೋದರೆ ನಿಮಗೇನಾಗಬೇಕು? ನಮಗೆ ಕೆಲಸ ಬೇಗ ಬೇಗ ಆಗಬೇಕು ಅಷ್ಟೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎ. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ.—ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಏನೆಂದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಕೆಲಸ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್.—To follow up the file, ಎನ್ನುವ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೋದ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಈ ವರ್ಷದ ಬಡ್ಡೆಟ್ಟಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಒಂದೇ ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಚಿವರು ಅವರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ receipts ಎಷ್ಟಾಗಿದೆ, ರೆವೆನ್ಯೂ ಕಲೆಕ್ಷನ್‌ಗಳು ಎಷ್ಟಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಪುಟ 14ರಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಏನೇನು ಅಡ್ಡಿನಿ ಸ್ಟ್ರೆಪ್ಪಿನ ಮೆಷನರಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಟೋನ್ ಆಫ್ ಮಾಡಿ ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ದುಡ್ಡಿನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತ ಈ ಸಾರಿ 117 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಸೂಲಿ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ತಾನೇ ಆಗುತ್ತದೆ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ?

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳಿದರು. ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಡಳಿತದ ದಕ್ಷತೆ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಜವಾಬು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಈಗ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಸಹ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ದಕ್ಷತೆಯ ಸೂಚನೆಯಲ್ಲವೇ?

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಕಾಗದ ಬಂದರೂ ಅದರಮೇಲೆಯೇ ಕಾಗದ ತಲಪಿತು ಎಂದು ಜವಾಬು ಬರೆಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಡಿಸ್‌ಪೋಸಲ್‌ಗಳು ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾಂಟ್ರಿಕ್ಟನ್ನು ಹೇಳಿದರಲ್ಲ ಎಂದು ಒಂದು ವಿಚಾರ ಬರೆದುಕೊಂಡರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಗೆ ಅದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು? ಹೀಗಾಗುತ್ತದೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಾಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಒನ್ನೋ ಸಲ ಹೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ರೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್)

ಅಷ್ಟು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಕಾಗದಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಕೂಟಿ ನೈಜ್ ಮಾಡಿ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ “ನಿಮ್ಮ ಕಾಗದದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ” ಎಂದು ಜವಾಬನ್ನು ಕೂಡ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಜವಾಬು ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸರಸಿಂಹನವರು ಅಡ್ವೆರ್ಟಿಸು ಮೆಂಟಿನ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದರು. ಅಡ್ವೆರ್ಟಿಸುಮೆಂಟ್ ವಿಚಾರದೊಳಗೆ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಾನು ಫಾರೋ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅಡ್ವೆರ್ಟಿಸು ಮೆಂಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮತ್ತು ಜರ್ನಲ್‌ಗಳ ಸ್ಟಾಂಡಿಂಗು ಮತ್ತು ಸರ್ಕ್ಯುಲೇಷನ್ನು ಏನಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೊಡುವುದು ಸರಿ. ಆದರೆ ಅಡ್ವೆರ್ಟಿಸುಮೆಂಟಿಗೋಸ್ಕರ ಬರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು, it does not sound well.

A MEMBER.—It is painful truth.

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—

I am extremely sorry, it is not. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಈಗ ಇಂಡಿಸ್ಟ್ರಿಯರ್ ಅಂಡರ್ ಟೇಕಿಂಗ್ ಗಾಗಿ ಅಡ್ವೆರ್ಟಿಸುಮೆಂಟನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪು ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಹಾಗೇ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಡ್ವೆರ್ಟಿಸುಮೆಂಟ್ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನು? ಇನ್ನೊಂದು ಏನಷ್ಟು ಎಂದರೆ ಫೈವ್ ಇಯರ್ ಪ್ಲಾನು ಪಬ್ಲಿಟಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಏಕೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಂಬುದು. ಕೊಡಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವೇ ಹೇಳಿ. ಜನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅದು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. It is quite true, it is a place for advertisement ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ತಾರತಮ್ಯ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಯಾವ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಕೊಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಮತ್ತು ಯಾರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಡಿ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಂಡಿಸ್ಟ್ರಿಯಲಿಸ್ಟ್ ಅಡ್ವೆರ್ಟಿಸಿಂಗ್ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಆಗಬಾರದು. ಇಷ್ಟು ವಿನಾ ಅಡ್ವೆರ್ಟಿಸುಮೆಂಟು ಕೊಡುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಪ್ಪಲ್ಲ. Self aggrandisement ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಕಡೆಯದಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವು ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಡಿಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟುಗಳಿವೆ. ಫೋನ್ ಅಫೀಸಿನಂತಹ ಡಿಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟುಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟಿವ್ ಕಾನ್ಸನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ Sub-Divisional offices, to and fro offices ಗಳನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಪಬ್ಲಿಟಿ ಸರ್ವಿಸ್‌ಗಾಗಿ ಬರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪಬ್ಲಿಟಿ ಎಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕೋ ಅದು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ವಿನಾ ಏನು ವಿಷಯ ಹೊರಗಡೆ ಬರಬೇಕೋ ಅದು ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಡಿಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಅಡ್ವೆರ್ಟಿಸು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. Why should you be so uncharitable to a man who has taken pains to compose a piece of literature ?

An HON'BLE MEMBER.—It should not be self-complimentary.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್.— ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಸಂತೋಷಪಡೋಣ.

ಈ ಡಿಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟಿನ ವಿಚಾರ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ನಿನ ಮೆಷಿನರಿ “Drab and dry” ಆಗಿದೆ. ಪಬ್ಲಿಟಿ ಸರ್ವಿಸ್‌ಗಾಗಿ ಬರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. Publicity is really highly technical and specialised branch. ಅದು ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯ ದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಸರಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇನ್ನು ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆಯವರು ಜಿಲ್ಲಾ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಟೂರಿಸ್ಟು ಸೆಂಟರುಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಇವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಸೆಂಟರುಗಳನ್ನು ಹ್ಯಾಂಡು ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಂಚುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಪಬ್ಲಿಟಿ ಲಿಟರೇಚರ್ ಹಂಚುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಟ್ಟಿಲ್ಲ. He should be a man to give guidance to the tourist. ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಆಗುವವು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. White collared publicity is no good.

6 P.M.

ಬಡ್ಡೆಟ್ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ imaginary ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲವರು ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಣಕಾಸಿನ ಸಚಿವರು ಇದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ತೋಚಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವರು ಇಂದಿನ ವಾಸ್ತವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮಾತಾಡಿದ್ದು ವನ್ನಬೇಕು. ಈ ವರ್ಷದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳೇನೆಂಬುದನ್ನು ಪಟ್ಟಿಹಾಕಿ ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಯಾವುದೂ imaginaryಯಾಗಿ ಇರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಹಾಕಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಪಾಸ್ತಿಯಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಕಡಮೆಯಾಗಬಹುದು. ಅಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಬಡ್ಡೆಟ್ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳೆಲ್ಲವೂ imaginary ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಿಬ್ಬಂದಿ ಬರ್ಚು ವರ್ಷವರ್ಷವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದು ಕಡಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. Development ಬರ್ಚುಗಳು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಎಂದು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳೊಂದನ್ನೂ ವಿಶದವಾಗಿ ನೋಡದೆ ಬರೀ jumble of figures ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಾಲಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಬೇಡಿಕೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—The House will rise now and meet again at One of the Clock tomorrow.

The House adjourned at Three Minutes past Six of the Clock to meet again at One of the Clock on Wednesday, the 18th March 1959.